

Nuorten sijoittaminen ja kiinnostus vastuullisesta sijoittamisesta

Liiketalouden opinnäytetyö

Liiketalouden tradenomi

Syksy 2023

Vilja Viitanen

Sijoittamisen suosio on kasvanut viime vuosien aikana ja etenkin nuorten keskuudessa voidaan puhua jo sijoitustrendistä. Vastuullisuus on toinen pinnalla ollut aihealue, joka heijastuu usealle elämän eri osa-alueelle, myös sijoittamiseen.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia nuorten tämänhetkisiä sijoitustottumuksia ja kiinnostusta vastuulliseen sijoittamiseen. Työn teoriaosuudessa avattiin sijoittamisen, vastuullisuuden ja vastuullisen sijoittamisen termit sekä käytiin läpi tutkimuksessa käytetyt sijoitusinstrumentit. Lisäksi esiteltiin aiheesta jo olemassa olevia tutkimustuloksia. Näitä tutkimustuloksia käsiteltiin yhdessä tutkimuksen kohderyhmän eli nuorten kanssa.

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Tietoa kerättiin kyselytutkimuksen avulla, jonka kohderyhmänä oli 18–25-vuotiaat nuoret. Kyselytutkimus sisälsi kymmenen monivalintakysymystä ja se toteutettiin Google Forms-työkalun avulla. Tutkimukseen kertyi yhteensä 102 vastausta.

Tutkimustulokset osoittivat, että suurin osa nuorista sijoittaa tai on ainakin kiinnostunut aiheesta. Sijoittamista pidetään järkevänä säästämisen ja vaurastumisen keinona. Rahastot ja osakkeet olivat suosituimmat sijoituskohteet niiden helppouden ja matalan riskitason vuoksi. Halu vaurastua ja säästää motivoi nuoria sijoittamaan minkä vuoksi ollaan valmiita priorisoimaan isojakin summia omiin sijoituksiin. Sijoitettava varallisuus koostuu usein palkkatuloista tai opintolainasta.

Vastuulliseen sijoittamiseen ja ESG-tekijöihin suhtauduttiin mielenkiinnolla ja suurin osa nuorista piti aihetta tärkeänä. Tästä huolimatta moni vastanneista ei vielä mieti sijoituskohteidensa vastuullisuutta.

Tutkimuksella ei ole toimeksiantajaa. Työn idea kehittyi omasta mielenkiinnosta aihetta ja sen tutkimista kohtaan. Esimerkiksi pankit ja sijoituspalveluiden välittäjät voivat hyödyntää tämän opinnäytetyön tutkimustuloksia omien palveluidensa kehittämiseksi nuorille sopivammiksi. Tämän työn tutkimustulokset toimivat suuntaa antavana datana nuorten sijoitustottumuksista ja kiinnostuksesta vastuulliseen sijoittamiseen.

The popularity of investing has grown in recent years especially among the youth. Investing is today's trend. Responsibility is another prominent topic that reflects on various aspects of life, including investing.

The aim of this thesis was to examine the current investment habits of the youth and their interest in responsible investing. The theoretical background consisted of explaining the terms of investing, responsibility and responsible investing, as well as discussed the investment instruments used in this thesis. Additionally, existing research results on the topic are being presented on the theoretical part. These research results were discussed together with the target group of this thesis, which is young people.

This thesis was conducted through a quantitative method. Data was gathered through a survey. The target group of the survey consisted of young people aged 18–25. The survey consisted of ten multiple-choice questions and was conducted using Google Forms. In total, the survey collected 102 responses.

The results indicate that the majority of young people are either already investing or at least interested in the topic. Investing is considered a sensible way of saving and wealth accumulation. Funds and stocks are the most popular investment choices due to their ease and low risk level. The desire to accumulate wealth and save motivates young people to invest and they are ready to prioritize even big amounts for their own investments. The invested often consist of income from salary or student loan.

There is interest in responsible investing and ESG factors, and the majority of young people consider the topic important. Nevertheless, many are not yet considering the sustainability of their investment choices.

The idea for this thesis evolved from a personal interest in the subject and its exploration. Banks and investment service providers can utilize the results of this thesis to enhance their services to be more suitable for young people. The results of this thesis serve as indicative data on the investment habits and interest in responsible investing among the youth.

Keywords Investing, responsibility, responsible investing, youth.

Pages 34 pages and appendices 4 pages

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Sijoittaminen.....	3
2.1	Nuoret ja sijoittaminen	4
2.2	Sijoitusinstrumentit.....	5
2.2.1	Rahastot	6
2.2.2	Osakkeet.....	8
2.2.3	Kryptovaluutat.....	10
2.2.4	Joukkovelkakirja- ja indeksilainat	11
2.2.5	Sijoitusvakuutukset.....	11
3	Vastuullinen sijoittaminen.....	13
3.1	Vastuullisen sijoittamisen yleisimmät menetelmät.....	14
3.2	Vastuullinen sijoittaminen ja ESG-tekijät.....	15
3.3	Nuoret ja vastuullinen sijoittaminen	16
4	Tutkimus	18
4.1	Tutkimusmenetelmät.....	18
4.2	Tutkimuksen toteutus	19
5	Tulokset	21
5.1	Nuorten sijoitustottumukset	21
5.2	Kiinnostus vastuullisesta sijoittamisesta.....	27
6	Johtopäätökset	30
7	Pohdinta	33
	Lähteet	36

Kuvat, taulukot ja kaavat

Kuva 1: Suomalaisen nuorten suosituimmat sijoituskohteet Klarnan kyselytutkimuksen perusteella. (Klarna, 2021)	5
Kuva 2: Vastaajien ikäjakauma	21

Kuva 3: Sijoittavien vastaajien määrä	22
Kuva 4: Sijoitettava varallisuus	22
Kuva 5: Mitä kautta vastaajat sijoittavat	23
Kuva 6: Mihin kohteisiin sijoitetaan.....	24
Kuva 7: Syitä sijoituskohteen valinnalle	25
Kuva 8: Syitä sijoittamiselle	26
Kuva 9: Kuinka paljon sijoitetaan kuukaudessa.....	27
Kuva 10: Vastuullisen sijoittamisen ja ESG-tekijöiden ymmärtäminen	28
Kuva 11: Vastaajien ajatuksia vastuullisesta sijoittamisesta.....	29

Liitteet

- Liite 1. Kyselylomake: Tutkimus nuorten sijoittamisesta ja kiinnostuksesta vastuulliseen sijoittamiseen
- Liite 2. Opinnäytetyön aineistonhallintasuunnitelma Vilja Viitanen

1 Johdanto

Sijoittaminen ja etenkin nuorten sijoittaminen on noussut kasvavaksi trendiksi viime vuosien aikana. Voidaan puhua jopa sijoitusbuumista, sillä sijoittajien määrä on kasvanut ennätystasolle. Suurin muutos on havaittavissa nuorten keskuudessa, sillä suhtautuminen säästämiseen ja sijoittamiseen sekä rahaan ylipäätään on muuttunut huomattavasti. Nuorten sijoitusbuumia on selitetty esimerkiksi sosiaalisella medialla ja uusilla sijoitustuotteilla, kuten osakesäästötilillä. Sosiaalinen media tarjoaa vertaistukea ja kasvattaa sijoittamisen suosiota. Nuoret ovat ymmärtäneet, että kuka tahansa voi sijoittaa ja se voi olla myös keino vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin kuten ilmastonmuutokseen. (Leiwo, 2021)

Myös tutkimustulokset puhuvat nuorten sijoitusbuumin puolesta. Danske Bankin vuosittaisesta Taloudellinen mielenrauha -tutkimuksesta selvisi, että nuorten sijoittajien määrä on kasvanut kahdeksalla prosentilla vuosien 2020 ja 2022 välisenä aikana. Nuorten keskuudessa sijoittamiseen ajaa halu kasvattaa taloudellista puskuria sekä toive rikastumisesta. (Danske Bank, 2022)

Viime vuosina vastuullinen sijoittaminen on noussut suureen suosioon sijoittajien keskuudessa. Vaikka vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa paljon muutakin kuin vain ilmastoasioita, voidaan ilmastonmuutosta pitää yhtenä suurimmista syistä vastuullisen sijoittamisen suosiolle. (Leskinen, 2020) Tutkimukset osoittavat, että nuoret ovat usein muita ikäryhmiä vastuullisempia sijoittajia. Finanssiala Ry:n vuonna 2020 toteuttamasta vastuullisen sijoittamisen tutkimuksesta selvisi, että nuoret ovat kaikista kiinnostuneimpia sijoitustensa vaikutuksesta ympäristöön ja yhteiskuntaan. (Finanssiala, 2020) Lisäksi Nordean vuonna 2018 laatiman kyselytutkimuksen mukaan nuoret nostivat vastuullisuuden tärkeimmäksi kriteeriksi sijoituskohdetta arvioitaessa (Nordea, 2018).

Pinnalla ollut sijoitusbuumi herätti mielenkiinnon tutkia tarkemmin, miten nykynuoret todella sijoittavat ja näkykö vastuullisuus heidän tekemissään sijoituspäätöksissä. Kohderyhmäksi valittiin nuoret samaistuttavuuden sekä ajankohtaisuuden vuoksi.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia nuorten sijoitustottumuksia ja kiinnostusta vastuulliseen sijoittamiseen. Tutkimusta varten laaditaan kyselytutkimus, jonka tarkoituksena on selvittää millaiset nuorten sijoitustottumukset ovat tällä hetkellä ja miten he suhtautuvat vastuulliseen sijoittamiseen. Tutkimuksessa haetaan vastauksia seuraaviin tutkimuskysymyksiin: Millaiset 18–25-vuotiaiden nuorten sijoitustottumukset ovat tällä hetkellä? Kuinka nuoret suhtautuvat vastuulliseen sijoittamiseen?

2 Sijoittaminen

Sijoittaminen on toimintaa, jonka tarkoituksena on tehdä tuottoa käymällä kauppaa tai pitämällä hallussa rahoitusinstrumenttejä tai erilaisia omaisuuslajeja. Toiminnan tarkoituksena on kerryttää lisää pääomaa. Sijoitustoimintaan sisältyy aina riski sijoitettavan pääoman menettämisestä osittain tai kokonaan. (Hyrskke ym., 2020, s. 18) Riski ja tuotto ovat sijoittamisen keskeisiä käsitteitä. Rahoitustieteessä riskillä tarkotetaan tuoton vaihtelua, joka voi olla sekä voittoa että tappiota. Sijoituksen toivotaan tuottavan voittoa eli tuottoa, joka koostuu sijoituksen arvonnoususta sekä muista mahdollisista maksuista, joita sijoituskohteen ostamisesta on luvattu. Tuotto ja riski liittyvät aina toisiinsa, sillä suurta tuottoa ei voi saada ilman riskiä. Vastaavasti matalamman tuotto-odotuksen sijoituskohteissa myös riskit ovat usein maltillisemmat. (Kallunki ym., 2019, s. 12-23)

Yksi yleisimmistä riskin alentamiskeinoista on hajauttaminen. Tarkoituksena on jakaa sijoitettava summa eri sijoituskohteisiin, jolloin riskit ovat pienemmät. Eri sijoituskohteiden suhdanteet vaihtelevat eri aikoihin. Jos sijoitukset on hajautettu tasoittavat kohteiden voitot ja tappiot toisiaan. Hajauttamista voi harjoittaa eri tavoin. Sijoituksen voi hajauttaa sijoituskohteiden, toimialan, maantieteellisen toiminta-alueen tai ajan perusteella. (Pörssisäätiö.fi, n.d.)

Sijoittaminen on prosessi, joka koostuu useasta eri vaiheesta. Ennen sijoittamisen aloittamista tulisi luoda sijoitussuunnitelma. Ihmiset hauavat sijoittamiselta eri asioita ja kaikki sijoituskohteet eivät sovi kaikkiin tavoitteisiin. Tästä syystä on hyvä pohtia, mitä sijoittamiselta haluaa. Sijoitussuunnitelmassa käydään lisäksi läpi sijoittajan sijoitushorisontti, riskinottokyky sekä käytössä oleva budjetti. Kun edellä mainitut asiat on selvillä, on helpompi valita omiin tarpeisiin ja tavoitteisiin sopiva sijoituskohde. Suunnitelmassa tulisi myös käydä läpi, kuinka toimia sijoituskohteiden ostamisen jälkeen. Tällä tarkoitetaan sijoitusten myymisen kriteerejä sekä mahdollista sijoitusten päivitystä. (Pörssisäätiö.fi, n.d.)

Digitalisaatio on muuttanut sijoitusympäristöä viime vuosikymmenten aikana. Tarjolla olevien sijoituskohteiden määrä on kasvanut runsaasti ja kaupankäynnin kustannukset ovat

alentuneet entisestään. Sijoituskohteiden ostaminen tai myyminen on mahdollista kenelle tahansa, sillä suuri osa kaupoista tehdään älylaitteille ladattavilla kaupankäyntisovelluksilla. Tietoa sijoittamisesta on saatavilla koko ajan enemmän ja informaatiota pystytään esittämään erilaisten talouden tunnuslukujen sekä grafiikoiden avulla. Sijoitusmaailmassa tieto muuttuu nopeasti ja digitalisaatio mahdollistaa tiedon välittymisen ihmisille reaaliaikaisesti. Digitalisaation myötä myös tiedonhaku on helpottunut, sillä internet on täynnä tietoa erilaisista sijoitusvaihtoehdoista. (Kallunki ym., 2019, s. 4–6)

2.1 Nuoret ja sijoittaminen

Säästöpankin säästämibarometrin mukaan jopa 64 % 18–24-vuotiaista nuorista aikoo aloittaa sijoittamisen kuluvan vuoden aikana (Mikkonen, 2021). Kun Danske Bank tutki asiaa vuonna 2022, saatiin selville, että nuorten sijoittajien määrä on kasvanut jopa 8 %:lla edellisestä vuodesta. (Danske Bank, 2022) Nuorilta löytyy sijoitushalukkuutta ja heidän sijoitusaikeensa ovat muita ikäryhmiä suuremmat. Pääasiassa nuorten sijoitusintoa pidetään hyvänä asiana, sillä se voi mahdollistaa taloudellisesti tasapainoisemman tulevaisuuden. Sijoitustrendi sisältää myös vaaransa, sillä nuoret saattavat sijoittaa rikastumisen toivossa tai pitää sijoittamista vaihtoehtona koulutukselle ja työlle. (Mikkonen, 2021)

Koronavuosien sekä vahvistuneen sijoittamisen trendin uskotaan vaikuttaneen nuorten sijoitusintoon (Mikkonen, 2021). Sosiaalisella medialla ja sen tarjoamalla vertaistuellalla on myös oma vaikutuksensa nuorten sijoitusintoon kasvamiseen. Lisäksi intoa kasvattaa uudet sijoitustuotteet kuten osakesäästötili. Nuorten keskuudessa sijoittaminen koetaan yhteiskunnallisesti hyväksyttävämpänä ja siitä on muodostunut trendi, johon on päästävä mukaan. (Leiwo, 2021) Yhä harvempi nuori ajattelee sijoittamista enää pelkkänä hauskana harrastuksena vaan taustalla on halu taloudellisen puskurin kasvattamisesta ja rikastumisesta. Kaikilla nuorilla ei kuitenkaan ole mahdollisuutta sijoittaa huonon rahatilanteen vuoksi. Myös osaamisen puute vaikuttaa siihen, miksi osa nuorista jättää sijoittamatta. (Danske Bank, 2022)

Nuoret sijoittajat eroavat muiden ikäryhmien sijoittajista kansainvälisyydellään. Tämä tarkoittaa, että nuoret hakevat sijoituskohteita muita useammin myös ulkomailta,

esimerkiksi USA:n pörssistä. Ulkomaiden pörssimarkkinoilla suomalaisia nuoria kiinnostaa erityisesti teknologiaosakkeet. (Pantsu, 2023)

2.2 Sijoitusinstrumentit

Sijoitusinstrumentteja on paljon, eikä tässä työssä voida käsitellä niitä kaikkia. Koska työn laajuus on rajattu, täytyi myös sijoitusinstrumentteihin tehdä rajauksia. Päätökset rajauksista pohjautuvat aikaisempiin nuorten sijoittamista koskeviin tutkimuksiin ja niiden tuloksiin. Työssä käsiteltävät sijoitusinstrumentit toimivat kyselytutkimuksen vastausvaihtoehtoina, eikä tässä tutkimuksessa ole mahdollista valita muita sijoitusinstrumentteja. Rajauksella voidaan helpottaa myös tulosten analysointia. Kun on asetettu valmiit vastausvaihtoehdot, on vastauksia helpompi käsitellä, koska joukosta puuttuu epämääräiset vastaukset. Vastaajan on myös helpompi hahmottaa, mitä kysymyksellä tarkoitetaan. (Hirsijärvi ym., 2005 s. 190)

Kuva 1: Suomalaisen nuorten suosituimmat sijoituskohteet Klarnan kyselytutkimuksen perusteella. (Klarna, 2021)

Suosituimmat sijoituskohteet** (Suomi)						
	18-25	26-35	36-45	46-55	56-65	66+
Osakkeet	72 %	65 %	61 %	69 %	64 %	60 %
Joukkolainat	9 %	8 %	6 %	4 %	4 %	8 %
Rahastot tai ETF:t	27 %	46 %	57 %	46 %	69 %	59 %
Valuutat	13 %	12 %	1 %	0 %	0 %	2 %
Hyödykkeet (esim. jalometallit)	7 %	5 %	1 %	5 %	5 %	2 %
Kiinteistöt	4 %	12 %	13 %	7 %	13 %	16 %
Vertaislainaus	0 %	4 %	1 %	2 %	2 %	0 %
Keräilytavarat (esim. viinit, pelikortit)	0 %	5 %	4 %	3 %	4 %	2 %
Kryptovaluutat	25 %	19 %	21 %	9 %	4 %	0 %
Muut	0 %	2 %	2 %	3 %	4 %	2 %

Tähän työhön on valittu instrumentteja, joihin nuoret tyypillisesti sijoittavat aiempien tutkimusten perusteella. Tässä työssä käsitellään viittä eri sijoitusinstrumenttia: rahastoja, osakkeita, kryptovaluuttoja, joukkovelkakirja- ja indeksilainoja sekä sijoitusvakuutuksia. Klarnan vuonna 2021 toteuttamassa Money Management Pulse -kyselytutkimuksesta selvisi,

että osakkeet, kryptovaluutat ja rahastot ovat 18–25-vuotiaiden suomalaisnuorten suosituimmat sijoituskohteet. Yllä olevassa kuvassa on nähtävillä, mihin kohteisiin suomalaiset nuoret sijoittavat. Tutkimuksen mukaan selvästi suosituin kohde nuorten keskuudessa on osakkeet, sillä jopa 72 % vastanneista sijoittaa osakkeisiin. Vastanneista 27 % sijoittaa rahastoihin ja 25 % kryptovaluuttoihin. Joukkolainoihin sijoittaa 9 % vastanneista. (Klarna, 2021)

2.2.1 Rahastot

Rahastot ovat yksi yleisimpiä sijoituskohteita. Sijoitusrahasto muodostuu useista eri sijoituskohteista esimerkiksi arvopapereista, jotka rahastoyhtiö on koonnut yhdeksi sijoitusrahastoksi. Kuka tahansa voi sijoittaa rahastoon ostamalla rahastoyhtiöltä rahasto-osuuksia. (Fine, 2022) Sijoitusrahastojen tuotto koostuu osingoista, korkotuotoista sekä sijoituskohteen arvon muutoksista. Osakesijoitukseen verrattuna rahastosijoittamisessa etuna on riskien hajauttaminen. Sijoitusrahasto on valmiiksi hajautettu sijoitussalkku ja ostamalla sen rahasto-osuuksia, on mahdollista sijoittaa kohteisiin, joihin ei itse tavallisesti sijoittaisi. Rahastosijoittajan ei tarvitse aktiivisesti seurata markkinatilannetta, sillä jokaisella rahastolla on oma salkunhoitaja, joka huolehtii rahastosta. Rahastoon on mahdollista sijoittaa pienissä erissä tai suuremman summan kerralla. (Kallunki ym., 2019, s. 116–117)

Sijoitusrahastolain näkökulmasta rahastoja on kahden tyyppisiä: UCITS-sijoitusrahastot eli sijoitusrahastodirektiivin mukaiset sijoitusrahastot ja vaihtoehtorahastot. UCITS-rahastoja säännellään yhteisellä sijoitusrahastodirektiivillä kaikissa EU-maissa. Direktiivi määrittää esimerkiksi millaisiin kohteeseen rahaston varat tulee sijoittaa, kuinka sijoitustoiminnasta aiheutuvat riskit hajautetaan ja kuinka rahastoa saadaan markkinoida. Vaihtoehtorahastojen toiminta ei ole yhtä tarkasti säänneltyä, vaikka rahastot noudattavatkin EU:n vaihtoehtorahastojen hoitajien direktiiviä, joka tunnetaan lyhenteellä AIFMD. Sijoitusrahastodirektiivin mukaiset rahastot luokitellaan omiin rahastotyyppeihin niiden sijoituspolitiikan mukaan. Yleisimpiä näistä ovat korkorahastot, yhdistelmärahastot, indeksirahastot, osakerahastot ja ETF-sijoitusrahastot. (Kallunki ym., 2019, s. 116–119)

Korkorahastot jaetaan pitkän ja lyhyen koron rahastoihin. Pitkän koron rahastot sijoittavat varansa joukkolainakirjoihin ja korkoinstrumentteihin, joiden laina aika on yli vuosi. Vastaavasti lyhyen koron rahastot sijoittavat lyhytaikaisiin rahamarkkinavälineisiin. Pankkien sijoitustodistukset, valtion velkasitoumukset, kuntien kuntatodistukset ja yritysten yritystodistukset ovat tyypillisiä lyhyen koron rahaston sijoituskohteita. (Kallunki ym., 2019, s. 119) Etuna lyhyen koron rahastoissa on, että sijoitukset seuraavat pitkälti markkinakorkoja. Jos korkotasoa on matala, on riskinä, että suuri osa tuotoista menee kuluihin. Pitkän koron rahasto reagoi pitkän koron muutoksiin herkemmin, jolloin on riskinä, että korkojen noustessa korkeiksi, sijoittaja jää tappiolle. Jos korot ovat matalalla, on pitkän koron rahasto kuitenkin tuottavampi kuin lyhyen koron rahasto. (Handelsbanken, n.d.)

Yhdistelmärahasto yhdistää joukkolainoihin sekä osakkeisiin sijoittamisen. Tämän vuoksi niiden riskitaso on korkorahastoja suurempi, mutta osakerahastoja pienempi. Joukkolainojen ja osakkeiden painotus vaihtelee rahaston mukaan. Tämä heijastuu rahaston riskitasoon sekä tuotto-odotukseen. Korko- ja osakesijoitusten välinen painotusarvo ja vaihtelurajat on määritetty rahaston säännöissä. On myös mahdollista, että painotusarvo ja vaihtelurajat on jätetty määrittelemättä. Tällöin salkunhoitaja huolehtii niistä markkinavaihteluiden mukaisesti. (Kallunki ym., 2019, s. 122)

Indeksirahasto on passiivisesti hoidettu rahasto, joka seuraa ennalta päätettyä strategiaa ja sijoittaa varansa vertailuindeksin mukaisesti osakkeisiin. Indeksirahastot koostuvat eri toimialoilta ja maantieteellisiltä alueilta tulevista yhtiöistä. Sijoittaa voi joko ostamalla pörssistä ETF-osuuksia tai perinteisesti sijoittamalla pienempiä summia kerralla. Indeksirahastossa on pienet kulut, laaja hajautus sekä pienemmät riskit verrattuna esimerkiksi yksittäisiin osakesijoituksiin. Siksi kokeneiden sijoittajien lisäksi, myös moni aloitteleva sijoittaja valitsee kohteekseen indeksirahaston. (Nordnet, 2023)

Osakerahastot sijoittavat osakkeisiin ja seuraavat osakemarkkinoiden kehitystä. Koska osakkeiden kurssit voivat vaihdella nopeasti, on rahaston riskitaso korkea. Sijoitukset on kuitenkin hajautettu useampaan eri kohteeseen, mikä madaltaa riskitasoa. Koska riskit ovat korko- ja yhdistelmärahastoja suuremmat, on myös tuotto-odotus suurempi. (Handelsbanken, n.d.) Sijoituspolitiikka vaihtelee osakerahastojen kesken, sillä toiset

rahastot sijoittavat vain suomalaisiin osakkeisiin ja toiset myös ulkomaalaisiin osakkeisiin. Osakerahasto voi sijoittaa myös pelkästään tietyn toimialan osakkeisiin tai noudattaa jotain muuta kriteeriä osakkeisiin sijoittaessa. (Kallunki ym., 2019, s. 122)

ETF-sijoitusrahastot ovat pörssissä noteerattuja sijoitusrahastoja ja niillä käydään kauppaa osakkeiden tapaan. Kirjainyhdistelmä ETF koostuu sanoista Exchange Traded Fund, joka suomeksi tarkoittaa pörssinoteerattua rahastoa. Sijoitusrahastodirektiivi UCITS sääntelee myös ETF-rahastoja. (Sijoittaja.fi, n.d.)

2.2.2 Osakkeet

Osakkeella tarkoitetaan osakeyhtiön omistusosuutta. Kun sijoittaja ostaa osakkeita, omistaa hän silloin yrityksestä osuuden. Omistusosuus on yhtä suuri kuin hänen omistamiensa osakkeiden osuus on koko yhtiön osakkeiden kokonaismäärästä. Yhtiön osakepääoma muodostuu maksullisessa tai maksuttomassa osakeannissa liikkeelle lasketuista osakkeista. Yhtiökokouksen päätöksellä osakepääomaa voidaan muuttaa. (Kallunki ym., 2019, s. 75–76)

Osakkeen omistajalla on sekä taloudellisia että hallinnollisia oikeuksia. Osakas on oikeutettu saamaan yhtiön jakamaa osinkoa, minkä lisäksi hänellä on etuoikeus merkitä osakeantiin laskettuja uusia osakkeita. Osakkeenomistajat voivat käyttää päätäntävaltaansa yhtiökokouksissa, jossa valitaan yhtiön hallituksen jäsenet. Hallitukseen kuuluu usein myös jäsen, joka on suuri osakkeenomistaja tai on suurien osakkeenomistajien valitsema. (Kallunki ym., 2019, s. 76)

Osakkeiden tuotto koostuu yhtiön tekemästä tuloksesta sekä osakkeen arvonnoususta. Yhtiön tekemä tulos voidaan jakaa voitonjakona eli osinkona osakkeenomistajille ikään kuin kiitoksena osakkeenomistajuudesta. Kun yhtiön liikevaihto ja tulos kasvavat, näkyy se positiivisesti osakkeiden arvonnousussa. Pörssiosakkeiden arvoon vaikuttaa lisäksi inflaatio, talouskasvuodotukset, markkinatilanne ja liikkeellä oleva rahan määrä. Osingonmaksukyvyyn vuosittainen kasvaminen on hyvä asia sijoittajan näkökulmasta. Yhtiö voi joko kasvattaa vuotuista osinkoa tai investoida voiton kasvuun. Tällöin osakkeen arvo kasvaa pitkällä aikavälillä. (Sijoittaja.fi, n.d.)

Osakkeen hinta määräytyy kysynnän ja tarjonnan mukaan. Lyhyellä aikavälillä osakemarkkinat voivat epäonnistua yhtiöiden hinnoittelussa, jolloin osakkeen hinta voi näyttäytyä liian suurena tai pienenä osakkeen todelliseen arvoon nähden. Liian korkeaksi nousseen osakkeen arvo tulee todennäköisesti laskemaan. Todellista arvoaan matalammalle arvoitetun osakkeen tuotto-odotus voi ylittää sijoituksen riskin. (Kallunki ym., s. 80)

Osakesijoituksiin sisältyy sekä osakemarkkinoiden yleiseen kehitykseen että yksittäisen yhtiön taloudelliseen menestykseen liittyviä riskejä. Yhtiön menestykseen liittyvä riski tarkoittaa osakkeen hinnan muutoksia, jotka aiheutuvat yhtiön taloudellisesta menestyksestä. Yhtiön osakekurssiin vaikuttaa kaikki se yrityksen julkaisema tieto, joka muuttaa sijoittajan käsitystä yhtiön tulevasta menestyksestä ja tuotto-odotuksesta. Osakkeiden kurssit vaihtelevat jo lyhyelläkin aikavälillä kysynnän ja tarjonnan mukaan. Usein ajatellaan, että osakekurssit kertovat yhtiön tulevasta tuotto-odotuksesta, jolloin sijoittajat saattavat arvioida nämä odotukset väärin. Tällöin pörssikurssit voivat käyttäytyä yllätyksellisesti, juuri yleisiä odotuksia vastaan. Esimerkiksi virheellinen uutisoinnin tulkinta tai pörssikurssille ominainen ylireagointi yksittäiseen uuteen tietoon voivat johtaa nopeisiin pörssikurssin vaihteluihin. (Kallunki ym., 2019, s. 83)

Vuoden 2019 maaliskuussa Suomen eduskunta hyväksyi lain osakesäästötileistä, ja tilit aukesivat yksityishenkilöiden käyttöön tammikuussa 2020 (Kallunki ym., 2019, s.84). Osakesäästötili on tili, jonka sisällä voi ostaa ja myydä osakkeita verovapaasti. Mahdolliset osingot ovat myös verovapaita, jos raha pysyy tilin sisällä. Verot tuotoista maksetaan vasta kun, tililtä nostetaan varoja tai, tili lopetetaan. Pitkäjänteiselle osakesijoittaja osakesäästötili tarjoaa korkoa korolle-ilmion parhaimmillaan. Kun verojen maksamista lykätään käymällä kauppaa tilin sisällä, myös vero-osuus kasvattaa korkoa ja näin koko sijoitettu pääoma kasvaa. (Nordnet, 2023) Osakesäästötili on ehtinyt kerätä suosiota etenkin nuorten keskuudessa. Vuoden 2023 kesäkuuhun mennessä Suomessa on avattu 320 000 osakesäästötiliä, joista 52 % kuuluu 18–39-vuotiaille nuorille ja nuorille aikuisille. Tämän uskotaan johtuvan siitä, että nuorilla on pidempi sijoitushorisontti ja pitkäjänteisyys sopii osakesäästötiliin sijoittaville. (Pantsu, 2023)

2.2.3 Kryptovaluutat

Kryptovaluutat tai toiselta nimeltään virtuaalivaluutat ovat nousseet suureen suosioon sijoitusmaailmassa viime vuosien aikana. Median uutisointi kryptovaluuttojen uskomattomista arvonnousuista sekä suurista voitoista on lisännyt kuhinaa kryptovaluuttojen ympärillä. (Kryptovaluutta.fi, n.d.) Kryptovaluutat ovat digitaalisia tai virtuaalisia valuuttoja, joita ylläpitää toisiinsa verkostoituneet tietokoneet. Ne eivät ole fyysisiä kolikoita tai seteleitä, vaan ne ovat vain digitaalisessa muodossa olevia omistuksia. (Osakesijoittaja.fi, 2023)

Kryptovaluutat perustuvat lohkoketjuteknologiaan. Se on tietokantateknologia, joka tallentaa tietoa lohkoiksi ja ketjuiksi tietokantatransaktioiden avulla. Tämä mahdollistaa tietojen hajautetun ja peruuttamattoman tallentamisen useisiin toisilleen tuntemattomien toimijoiden tietokantoihin, jotka muodostavat lohkoketjun vertaisverkon. Lohkoketjua ei siis ylläpidä viralliset tahot kuten valtio tai keskuspankit, vaan hallinta on lohkoketjun käyttäjäpalvelimien käsissä. (Osakesijoittaja.fi, 2023)

Esimerkiksi maailman tunnetuin ja suosituin kryptovaluutta Bitcoin on luotu lohkoketjuteknologian avulla. Bitcoin on perustettu vuonna 2008 ja sen markkina-arvo on ollut parhaimmillaan jopa 60 % kryptovaluuttamarkkinan arvosta. Vaikka monille kryptovaluutat ja Bitcoin ovat melkein synonyymit, ei Bitcoin suinkaan ole ainoa kryptovaluutta, vaan niitä on olemassa useita tuhansia ja uusia syntyy koko ajan. Suosituimpia kryptovaluutoita Bitcoinin rinnalla ovat esimerkiksi Ethereum, Binance Coin, Ripple ja Litecoin. (Osakesijoittaja.fi, 2023)

Kuten monissa muissakin sijoitustuotteissa, myös kryptovaluuttojen arvo määräytyy usein kysynnän ja tarjonnan mukaan. Arvoon vaikuttavat myös esimerkiksi odotukset tulevasta kuten euron tai dollarin kaatumisesta tai sijoittajien määrän noususta. Eri kryptovaluutoiden taustalla on eri teknologioita ja myös tämä vaikuttaa arvon muodostumiseen. Yhteiskunnan ja rahoitusmaailman muutokset saattavat heijastua myös kryptovaluuttoihin, mikä näkyy arvon muutoksena. Kryptovaluutat tunnetaan suurista arvovaihteluista ja arvo saattaa heilahdella päivän aikana useasti. Vaikka arvoa voidaan koittaa ennustaa, on se kuitenkin

lähies mahdotonta, sillä kryptovaluutat ja teknologiat niiden taustalla ovat vielä uusia ja vaikeasti ymmärrettäviä. (Osakesijoittaja.fi, 2023)

2.2.4 Joukkovelkakirja- ja indeksilainat

Joukkovelkakirjalainat ovat yritysten, luottolaitosten tai valtion liikkeelle laskemia lainoja. Velkakirjoja myydään sijoittajille, jotka lainaavat sijoitettavia varojaan lainan liikkeellelaskijalle. Lainalle on määritetty aina liikkeellelaskupäivä sekä eräpäivä eli sijoittaja lainaa rahansa liikkeellelaskijalle vain määrättyksi ajaksi. Joukkovelkakirjoista saatu tuotto koostuu sijoitukselle saadusta korosta. Laina-ajalta maksetaan kuponkikorkoa, joka voi sopimuksen mukaan olla joko vaihtuva tai kiinteä. Tavallisesti korkoa maksetaan vuosittain, jonka lisäksi liikkeellelaskija maksaa nimellispääoman takaisin lainan eräpäivänä viimeisen korkoerän yhteydessä. (Finanssialalle, n.d.)

Kohde-etuuden kehitykseen sidottu indeksilaina kuuluu joukkolainoihin. Joukkolainasta eroten indeksilainalle ei makseta lainkaan korkoa, vaan tuotto koostuu kohdeindeksin kehityksestä maksetusta hyvityksestä eli indeksihyvityksestä. Indeksihyvityksen suuruus riippuu sijoittajan osallistumisasteesta sekä kohde-etuuden alku- ja loppuarvosta. Osallistumisaste eli tuottokerroin on osuus, joka maksetaan sijoittajalle kohde-etuuden arvon noususta. (Finanssialalle, n.d.)

2.2.5 Sijoitusvakuutukset

Sijoitusvakuutus on pitkäaikaisen sijoittamisen ja säästämisen muoto sekä säästämiseen tarkoitettu säästöhenkivakuutus. Se yhdistää säästämisen ja henkivakuutuksen ja tarjoaa mahdollisuuden säästää joko itselle tai läheisille. (Lähitapiola, 2023)

Sijoitusvakuutukseen valitaan useampi sijoituskohde omien tarpeiden ja tavoitteiden mukaan. Valittavat sijoituskohteet ovat tavallisesti rahastoja sekä valmiita sijoituskoreja. Sijoituskorit ovat sijoituskokonaisuuksia, jotka koostuvat rahastoista, osakkeista sekä yritysten ja valtionlainoista. Sopimuksen sisäisiä sijoituskohteita voi vaihtaa veloituksesta ja niiden välistä painotusta on mahdollista muuttaa. Muutosmahdollisuuden ansiosta

sijoitusvakuutus sopii sekä aktiiviselle, että passiiviselle sijoittajalle. Sijoitusvakuutukseen voi sijoittaa suuren summan kerralla tai pienempiä summia pikkuhiljaa. Tyypillisesti sijoitusvakuutusta hyödynnetään eläkesäästämiseen tai varallisuuden siirtoon jälkipolville, mutta se sopii myös sijoittajalle, joka haluaa aktiivisesti vaihtaa sijoituskohteita markkinatilanteen mukaisesti. Saaduista tuotoista verotetaan vasta varojen noston yhteydessä tai sijoitusvakuutuksen erääntyessä. (Nordea, 2023)

3 Vastuullinen sijoittaminen

Vastuullisuus on käsitteenä moninainen. Toisille vastuullisuus tarkoittaa ympäristön huomioimista, toisille välittämistä ja toisille yhteiskunnallisia asioita. (Perälä, 2021) Yleisesti vastuullisuus määritellään yritysten, organisaatioiden ja julkisen hallinnon vastuuna toimintojensa vaikutuksista muuhun yhteiskuntaan, ympäristöön ja sidosryhmiin.

Vastuullisuudesta voidaan käyttää muitakin termejä, kuten yhteiskuntavastuu, yritysvastuu ja vastuullinen liiketoiminta. Termit tarkoittavat pääosin samoja asioita, mutta

vastuullisuuden laajuus vaihtelee asiayhteyden mukaan. (Työ- ja elinkeinoministeriö, n.d.)

Kun sijoituspäätöstä tehdessä otetaan huomioon ympäristö, sosiaaliset näkökulmat sekä hallintotapa-asiat salkun tuotto- ja riskiprofiilia parantaen, voidaan puhua vastuullisesta sijoittamisesta. (Kurittu, 2021, s. 31)

Vastuullinen sijoittaminen on terminä varsin uusi. Vuonna 2006 julkaistiin YK:n tukemat vastuullisen sijoittamisen periaatteet, jolloin myös vastuullinen sijoittaminen vakinaistui terminä. Tätä ennen puhuttiin eettisestä sijoittamisesta eli sijoitustoiminnasta missä tuotot ovat toissijaisia ja sijoituspäätöstä ohjaavat sijoittajan arvot. Ensimmäiset merkit eettisestä sijoittamisesta juontavat juurensa 1600-luvulle, jolloin kveekarit vastustivat orjuutta välttämällä sokeria sekä myöhemmin alkoholia ja aseteollisuutta. He sulki pois arvojensa vastaisia toimialoja, millä oli merkittävä vaikutus eettisen sijoittamisen kehitykseen.

Ensimmäinen eettinen rahasto on perustettu Ruotsissa vuonna 1965, jota seurasi useiden eettisten rahastojen perustaminen 80- ja 90-luvuilla ympäri maailmaa. Eettinen sijoittaminen pohjautui vahvasti poissulkevalle strategialle, mutta vuosituhannen vaihteessa moni sijoittaja alkoi hyödyntämään uusia näkökulmia sijoitustoiminnassa. Vaikka ulkopuolelta tulevaa painetta vastuullisuuden noudattamiseksi ei vielä juuri ollut, alettiin silti pohtia sijoitustoiminnan laajempaa vaikutusta yhteiskuntaan. Pikkuhiljaa ESG-tekijät alkoivat näkyä sijoittajien salkuissa ja yhtiöitä, jotka eivät noudattaneet ympäristöasioita tai ihmisoikeuksia, poistettiin sijoituskohteiden joukosta. Toiminta muutti muotoaan eettisestä sijoittamisesta vastuulliseksi sijoittamiseksi, vaikka yleisesti puhuttiin vielä pelkästään eettisestä sijoittamisesta. Eettisen- ja vastuullisen sijoittamisen keskeisenä erona on, että eettisessä sijoittamisessa tuotto on toissijaista ja arvot ohjaavat sijoituspäätöstä, kun taas

vastuullisessa sijoittamisessa ESG-tekijät lisäävät sijoituskohteen tuntemista, mikä alentaa riskiä ja nostaa tuotto-odotusta. (Hyrskke ym., 2020, s. 32–45)

3.1 Vastuullisen sijoittamisen yleisimmät menetelmät

Vastuullista sijoittamista voidaan toteuttaa eri menetelmien avulla. Sijoittaja voi itse päättää käyttämänsä menetelmän sijoitusstrategiansa mukaisesti. Vuonna 2018 Amel-Zadehin ja Serafeimin laativat kansainvälisen tutkimuksen, jonka tarkoituksena oli selvittää vastuullisen sijoittamisen käytetyimmät menetelmät. Tuloksissa oli eroa maantieteellisesti, mutta maailmanlaajuisesti suosituimmat menetelmät olivat aktiivinen omistajuus, ESG-näkökulmien integrointi osakeanalyysiin, poissulkeminen ja temaattinen sijoittaminen. (Silvola & Landau, 2019, s. 37)

Menetelmistä vanhin on poissulkeminen eli negatiivinen seulonta, jonka tarkoituksena on poissulkea sijoitukset vastuuttomiin yhtiöihin ja kiistanalaisiin toimialoihin. Poissulkemista on harjoitettu esimerkiksi tupakkayhtiöihin, aseteollisuuteen ja kivihiiheen. (Silvola & Landau, 2019, s. 34–35) Poissulkemista voidaan harjoittaa kahdella eri tapaa. Yksittäinen yhtiö tai toimiala voidaan sulkea kokonaan pois vastuuttomuuden tai korkean riskin vuoksi, tai poissulkemisen raja voidaan vetää johonkin pahuusasteeseen. Pienisijoittajalle poissulkeminen on huomattavasti helpompaa, kun taas instituutiosijoittajien tulee usein pohtia pahuusasteen merkitystä. (Kurittu, 2021, s. 54–55)

Aktiivista omistajuutta hyödyntävät etenkin sijoitusalan ammattilaiset ja isot sijoittajat. Aktiivinen omistaja on osakkeenomistaja, jonka pyrkimyksenä on vaikuttaa yrityksen toimintaan omalla aktiivisuudellaan. (Kurittu, 2021, s. 90) Omistaja kertoo asettamansa vastuullisuustavoitteet yhtiön johdolle sekä valvoo ESG-tavoitteiden toteutumista. Tarkoituksena on, että omistajan tavoitteet ohjaavat yhtiön toimintaa. Vaikuttamista voi lisätä osallistumalla yhtiökokouksiin tai käymällä yhtiön johdon kanssa keskusteluja vastuullisuuden parantamiseksi. Jos sijoittaja saa hallituspaikan, voi hän omalla osaamisellaan auttaa yritystä esimerkiksi arvонуonnissa. Aktiivinen omistajuus on myös tehokas yhtiön lisäarvon kasvattamisen keino. (Silvola & Landau, 2019 s. 37–38)

ESG-integroinnilla tarkoitetaan ESG-tekijöiden vaikutusten huomioimista sijoituskohteen arvonmuodostukseen. Sijoittajat harjoittavat menetelmää parhaalla katsomallaan tavalla, sillä ESG-integroinnille ei ole standardoitua määritelmää. Monet instituutiosijoittavat ostavat ulkopuolisilta palveluntarjoajilta ESG-dataa ja -analyysseja, joita hyödynnetään sijoituspäätöstä tehdessä yhdessä vastuullisuusanalyysin tietolähteiden kanssa. Vastuullisen sijoittamisen menetelmänä ESG-integrointi on olennainen sekä kehittynyt. (Silvola & Landau, 2019 s. 38)

Temaattisesta sijoittamisesta puhutaan myös teemasijoittamisena. Sijoituskohteen valinnassa keskitytään valittuun teemaan kuten tiettyyn toimialaan tai tiettyjä tuotteita tai palveluita valmistaviin yhtiöihin. Sijoittaja haluaa joko voittoa potentiaalisiksi näkemästään teemasta tai hän haluaa tukea valitsemansa toiminnan kehitystä. (Silvola & Landau, 2019, s. 40) Yleisiä teemoja, joihin sijoittajat usein keskittyvät ovat esimerkiksi energiatehokkuus, ilmastonmuutoksen torjunta ja veden kestävä käyttö. Lisäksi YK on julkaissut vuonna 2015 listan kestävä kehityksen tavoitteista, joita sijoittavat voivat hyödyntää tärkeiden teemojen löytämiseksi. Listalta löytyviä teemoja ovat esimerkiksi tasa-arvo, vastuullinen kuluttaminen ja kestävä teollisuus. (Kurittu, 2021, s. 68–69)

3.2 Vastuullinen sijoittaminen ja ESG-tekijät

Vastuullisen sijoittamisen yhteydessä käytetään usein termiä ESG. Termi on lyhenne englanninkielisistä sanoista environment, social ja governance. Suomeksi ESG tarkoittaa ympäristöön, yhteiskuntavastuuseen ja hallintotapaan liittyviä asioita. (Nordea, 2021) The Haveford säätiöyhtiön sijoitusstrategiajohtajan Hank Smithin mukaan ESG-sijoittamisen tarkoituksena on luoda positiivisia muutoksia yhteiskuntaan olemalla parempi sijoittaja. ESG-sijoittaminen olettaa, että ympäristö, yhteiskuntavastuu ja hallintotapa vaikuttavat yritykseen kokonaisuutena. Kun sijoituspäätöstä tehdessä mietitään ESG-tekijöitä, saadaan kokonaisvaltainen kuva yrityksestä, mikä voi auttaa madaltamaan riskejä tai tunnistamaan mahdollisuuksia. (Katzeff, 2023)

Ympäristö ja sen tila on suoraan yhteydessä talouteen. Maailman talousfoorumien mukaan sään ääri-ilmiöt, luonnonkatastrofit sekä luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ovat

uhkatekijöitä, joilla on eniten vaikutusta talouden tilaan. Vasta reilu kymmenen vuotta sitten tilanne oli täysin toinen, sillä yhtäkään ilmastotekijää ei löytynyt maailman talousfoorumin listauksesta. Tänä päivänä ilmastotekijöillä on suuri painoarvo sijoituspäätöksissä, koska sillä on suora vaikutus talouteen ja yhteiskunnan hyvinvointiin. (Kurittu, 2021, s. 173–174)

Yrityksillä on suuri yhteiskuntavastuu ja ne ovat vastuussa sekä henkilöstöstään että vaikutuksestaan ympäröiviin yhteiskuntiin. Tämä kattaa esimerkiksi työolot, työoikeudet ja monimuotoisuuden. (Nordea, 2021) Voidaan myös tarkastella, kuinka yritys kannattaa näitä arvoja liiketoimintarajojen ulkopuolella. Yhteiskuntavastuu käsittää yrityksen sisäisten asioiden lisäksi yrityksen sosiaalisen vaikutuksen yhteiskuntaan. (Katzeff, 2023)

Ympäristön ja yhteiskuntavastuun rinnalla vastuullisuuden ytimeen kuuluu myös hyvä hallintotapa eli se, miten yritystä hallinnoidaan ja johdetaan. Hyvällä hallintotavalla tarkoitetaan esimerkiksi yrityksen hallituksen monimuotoisuutta ja riippumattomuutta, eettisten periaatteiden toteutumista, palkkiojärjestelmän vastuullisuutta sekä yhtiöiden päivittäistä toimintaa, linjauksia ja periaatteita. (Kurittu, 2021 s.17)

Hyvä johtaminen ja hallinnointi vaatii tuekseen mittaamista ja raportointia. Suurimpien pörssiyhtiöiden nettisivuilta voi löytää vuosittaisia vastuullisuusraportteja. Nämä raportit sisältävät yhteenvedon toiminnan kehittymisestä sekä katsauksen suurimpiin aikaansaannoksiin. Tärkeä osa raportteja on katsaus tulevaisuuteen ja tavoitteiden saavuttaminen. (Kurittu, 2021, s. 17) Ennen sijoituspäätöstä kannattaa katsoa, löytyykö yhtiöltä vastuullisuusraportti ja mitä siinä sanotaan. Sijoittajan kannalta tärkeitä kohtia ovat yrityksen vastuullisuuden pääpointit, yrityksen tavoitteet sekä yrityksen toimintaan liittyvät riskit ja mahdollisuudet. (Kurittu, 2021, s. 226)

3.3 Nuoret ja vastuullinen sijoittaminen

Nordean laatiman kyselytutkimuksen mukaan moni kokee, ettei heidän sijoituksillaan ole vaikutusta maapallon hyvinvointiin. Nuorten kohdalla tilanne on eri, sillä he nostivat vastuullisuuden jopa tärkeimmäksi sijoituskriteeriksi. (Nordea, 2021) Myös finanssiala ry:n laatiman kyselytutkimuksen mukaan, nuoret ja heidän rinnallaan myös ikäihmiset

kiinnittävät muita enemmän huomiota sijoitustensa vastuullisuuteen. Erityisesti nuoret tuntuvat olevan valmiita tyytymään pienempiin tuottoihin lyhyellä aikavälillä ja odottamaan, miten vähäpäästöisten sijoituskohteiden tuotto kehittyy pitkällä tähtäimellä.

(Salkunrakentaja, 2020)

Myös muiden tutkimustulosten mukaan nuoret ovat kaikista kiinnostuneimpia vastuullisesta sijoittamisesta. Finanssiala Ry:n vuonna 2020 laatimassa kyselytutkimuksessa tutkittiin vastuullista sijoittamista ja tutkimustuloksia arvioitiin ikäryhmien, sukupuolten ja asuinkaupunkien välillä. Tulosten mukaan nuoret ovat kaikista kiinnostuneimpia sijoitustensa vaikutuksesta ympäristöön, ilmastoon ja yhteiskuntaan. Nuorista 18–29-vuotiaista sijoittajista, jopa 57 % on kiinnostunut seuraamaan sijoitustensa tuoton lisäksi niiden vaikutusta ympäristöön ja yhteiskuntaan. Nuorista 56 % on sitä mieltä, että kohteen ilmastovaikutukset ovat tärkeä sijoituskriteeri, kun muissa ikäryhmissä prosentti on selvästi pienempi. (Finanssiala, 2020)

Vaikka nuoret näiden tutkimusten perusteella ovat muita ikäryhmiä kiinnostuneempia vastuullisesta sijoittamisesta, ei tämä tarkoita, että kaikki nuoret pitäisivät vastuullisuutta tärkeänä. Nuorista 28 % ei kiinnosta seurata sijoitustensa vaikutuksia ympäristöön ja jopa 37 % nuorista ei pidä kohteen ilmastovaikutuksia tärkeänä sijoituskriteerinä. (Finanssiala, 2020)

4 Tutkimus

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, millaiset suomalaisten nuorten sijoitustottumukset ovat tällä hetkellä ja kuinka nuoret suhtautuvat vastuullisuuteen sijoituspäätöstä tehdessä.

Tässä tutkimuksessa nuorilla tarkoitetaan 18–25-vuotiaita nuoria ja nuoria aikuisia.

Tutkimuksessa haetaan vastauksia seuraaviin tutkimuskysymyksiin: Millaiset 18–25-vuotiaiden nuorten sijoitustottumukset ovat tällä hetkellä? Kuinka nuoret suhtautuvat vastuulliseen sijoittamiseen?

4.1 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyön tutkimusosuudessa kerätään tietoa nuorilta heidän sijoitustottumuksistaan sekä kiinnostuksesta vastuulliseen sijoittamiseen. Luotettavan tutkimustuloksen saavuttamiseksi tarvitaan vastauksia mahdollisimman monelta nuorelta. Lisäksi halutaan laatia helposti saatavilla oleva tutkimus, johon on vaivatonta ja mielenkiintoista vastata. Tutkimustuloksia tullaan arvioimaan numeerisesti, sillä se on selkeää ja tuloksia on näin helppo vertailla keskenään. Tätä tavoitetta tukien opinnäytetyö toteutetaan kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena.

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus on tutkimuslähestymistapa, joka keskittyy numeerisen datan keräämiseen ja analysointiin tiettyjen ilmiöiden ymmärtämiseksi. Määrällisen tutkimuksen tarkoitus on selittää, kartoittaa, kuvata tai vertailla asioita, ominaisuuksia tai ilmiöitä. Tutkimustulokset esitetään numeerisesti esimerkiksi tunnuslukuja hyödyntäen. Numeeriset tulokset tulkitaan ja selitetään myös sanalliseen muotoon, jolloin tuloksista voidaan tehdä johtopäätöksiä. Määrällistä tutkimusta voidaan hyödyntää, kun halutaan vastakset kysymyksiin, *kuinka moni, kuinka paljon ja kuinka usein*. (Vilkkä, 2005, s. 14–19)

Aineistonkeruumenetelmänä käytetään kyselytutkimusta. Kyselytutkimus on yleensä määrällinen tutkimus, joka soveltaa tilastollisia menetelmiä ja jonka tutkimusotteella tavoitellaan yleiskäsityksiä. Kyselyaineistot sisältävät mitattuja lukuja ja numeroita, sillä tutkimuksen tulokset ilmaistaan numeerisesti. (Vehkalahti, 2008, s. 13) Kyselytutkimus

mahdollistaa tiedonkeruun suurelta ihmisryhmältä ja vastauksia on mahdollista saada paljon, joka vaikuttaa positiivisesti tutkimuksen luotettavuuteen. Kun halutaan tutkia henkilökohtaisia asioita kuten kulutukseen liittyvät asiat, sopii kyselytutkimus tähän tarkoitukseen. (Vilka, 2005, s.28) Menetelmänä kyselytutkimus vastaa parhaiten määriteltyihin tutkimuskysymyksiin sekä tukee tutkimuksen tavoitteita, jonka vuoksi se valittiin aineistonkeruumenetelmäksi.

4.2 Tutkimuksen toteutus

Tämän kyselytutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miltä nuorten sijoitustottumukset näyttäivät tällä hetkellä ja miten nuoret suhtautuvat vastuulliseen sijoittamiseen.

Kyselytutkimuksen laatiminen alkoi suunnitteluvaiheella, joka sisälsi tutkimuskysymysten pohtimista, kyselylomakkeen rungon hahmottelua sekä kohderyhmän rajaamista. Kun tutkimuskysymykset oli päätetty, kyselylomakkeeseen valittiin kymmenen kysymystä, joiden avulla saadaan vastaukset tutkimuskysymyksiin. Suunnittelu ja oikeiden kysymysten valinta vaikuttaa tutkimuksen onnistumiseen, minkä vuoksi niiden hiomiseen käytetään aikaa. Kyselylomaketta laatiessa on tärkeää huomioida, että kysymykset ovat selkeitä ja spesifejä. Näin voidaan välttää väärinymmärryksiä, jotka vaikuttavat negatiivisesti tutkimuksen luotettavuuteen. (Hirsijärvi ym., 2005 s. 187–191)

Kyselytutkimus toteutettiin Google Forms-työkalulla, johon tutkimus sekä saadut vastaukset myös tallennettiin työskentelyn ajaksi (Liite 2). Kyselytutkimusta jaettiin eri sosiaalisen median kanavissa, sillä sieltä voidaan tavoittaa paljon tutkimuksen kohderyhmää eli nuoria. Tutkimuskysely julkaistiin sekä Instagramissa että Facebookissa, jonka lisäksi sitä jaettiin WhatsApp-ryhmissä, jotka koostuvat pitkälti tutkimuksen kohderyhmästä. Kyselytutkimusta pidettiin jaossa kahden viikon ajan.

Kysely sisälsi yhteensä kymmenen monivalintakysymystä (Liite 1). Kaikissa kysymyksissä oli valmiit vastausvaihtoehdot, jotta vastaaminen koettaisiin vaivattomana ja nopeana. Monivalintakysymykset ja valmiit vastausvaihtoehdot sallivat vastauksien vertailun ja helpottavat tutkimustulosten tulkintaa. Myös vastaaja kokee vastaamisen helpommaksi, kun kyselylomake koostuu monivalintakysymyksistä, joissa on kaikissa valmiit

vastausvaihtoehdot. (Hirsijärvi ym., 2005, s. 190) Jokainen kysymys ja vastausvaihtoehto on muodostettu vastaamaan tutkimuskysymyksiin.

Ensimmäisessä kysymyksessä kysyttiin vastaajan ikää. Kyselytutkimus laadittiin 18–25-vuotiaille nuorille ja vastaan tuli olla tämän ikäinen. Vastausvaihtoehtoja oli kaksi: 18–21-vuotias tai 22–25-vuotias. Kysymyksen avulla varmistetaan, että vastaaja on kohderyhmää ja saadaan myös selville vastanneiden ikäjakauma. Kyselytutkimuksen toisen kysymyksen tarkoituksena oli selvittää, sijoittaako vastaaja. Jos vastaaja ei sijoittanut, päätti hän kyselyn tähän kysymykseen. Tämän kysymyksen avulla saatiin tuloksia myös siitä, kuinka suuri osa nuorista ei sijoita ollenkaan.

Kysymykset 3–8 kartoittivat vastaajien sijoitustottumuksia yleisesti. Niiden avulla selvitettiin mitä, miten, mihin, miksi ja kuinka paljon nuoret sijoittavat. Kysymyksillä haettiin vastauksia siihen, mitä nuoret sijoittavat ja mitä kautta sijoittaminen tapahtuu. Kysyttiin myös mihin kohteisiin sijoitetaan ja miksi on päädytty sijoittamaan juuri kyseisiin kohteisiin. Haluttiin myös tietää, kuinka paljon sijoitetaan kuukaudessa ja miksi ylipäätään sijoitetaan. Kysymysten 3–8 tarkoituksena oli saada yleiskuva nuorten sijoittajien tämänhetkisistä sijoitustottumuksista sekä vastata ensimmäiseen tutkimuskysymykseen.

Kysymykset 9 ja 10 käsittelivät vastuullista sijoittamista. Ensimmäisenä haluttiin selvittää tietävätkö nuoret mitä vastuullinen sijoittaminen ja ESG-tekijät tarkoittavat. Tämän lisäksi kysyttiin mitä tunteita vastuullinen sijoittaminen nuorissa herättää. Kysymysten tarkoituksena oli selvittää yleisesti nuorten tietoisuutta sekä kiinnostusta vastuullisesta sijoittamisesta ja saada vastaus toiseen tutkimuskysymykseen.

5 Tulokset

Tässä osiossa käydään läpi kyselytutkimuksen tulokset. Kyselytutkimus oli jaossa kahden viikon ajan ja tänä aikana tutkimukseen kertyi yhteensä 102 vastausta. Kahdessa ensimmäisessä kysymyksessä tuli valita yksi vastausvaihtoehto, mutta kysymyksissä 3–10 oli mahdollista valita useampi vastausvaihtoehto.

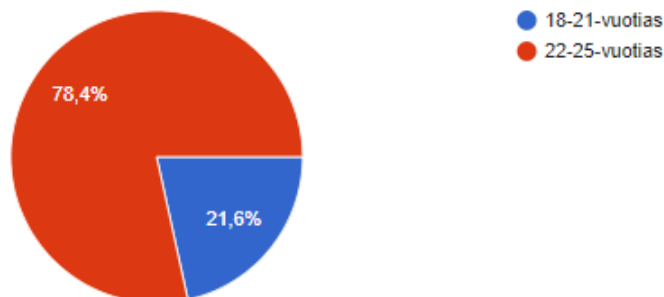
5.1 Nuorten sijoitustottumukset

Ensimmäisessä kysymyksessä selvitettiin vastaajan ikää. Kuvassa 2 on nähtävillä vastaajien ikäjakauma. Vastaajista 21,6 % kertoi olevansa 18–21-vuotiaita. 22–25-vuotiaita kertoi olevansa 78,4 % vastaajista eli selvä enemmistö kyselyyn vastaajista on 22–25-vuotiaita.

Kuva 2: Vastaajien ikäjakauma

Minkä ikäinen olet?

102 vastausta

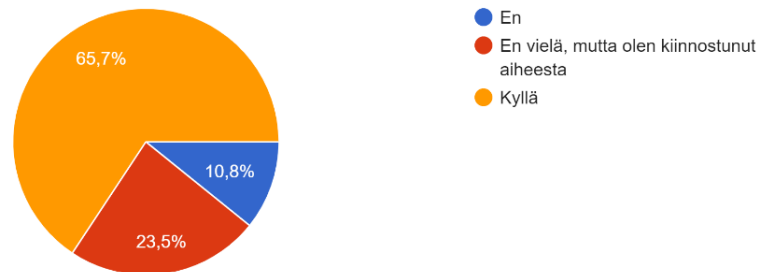

Toisessa kysymyksessä kysyttiin, sijoittaako vastaaja. Vastausvaihtoehtoja oli kolme: en, en vielä, mutta olen kiinnostunut aiheesta sekä kyllä. Vastaajista 10,8 % ei sijoita vielä ollenkaan ja 23,5 % vastaajista ei myöskään sijoita, mutta he ovat kiinnostuneita aiheesta. Nämä vastausvaihtoehdot valinneet vastaajat päättivät kyselyn tähän, sillä loput kysymykset on suunnattu sijoittajille. Vastaajista sijoittajia on 65,7 %.

Kuva 3: Sijoittavien vastaajien määrä

Sijoitatko? (Jos valitsit vaihtoehdon "En" tai "En vielä", ei sinun tarvitse enää vastata muihin kysymyksiin. Voit päättää kyselyn sivun alareunan lähetä-painikkeesta).

102 vastausta

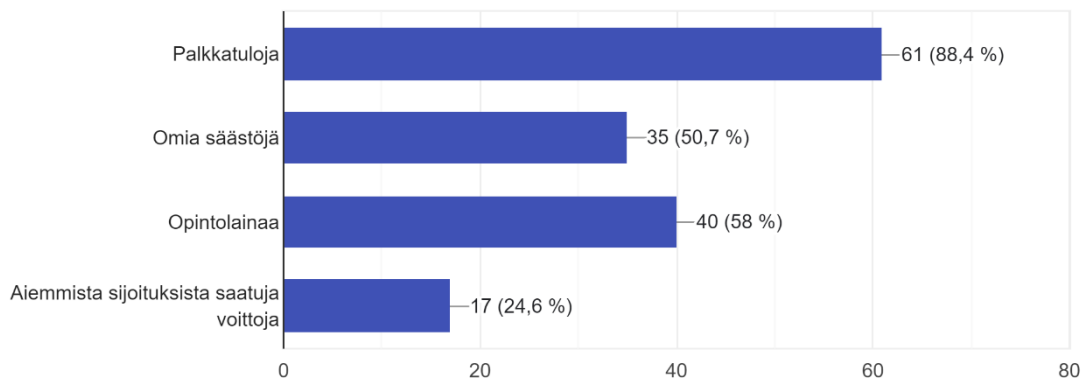

Kuvassa 4 on kaavio, jossa näkyy millaista varallisuutta vastaajat sijoittajat. Selvästi eniten sijoitetaan palkkatuloja, sillä 88,4 % vastasi sijoittavansa palkkatuloja. Opintolainaa sijoittaa 58 % ja omia säästöjä 50,7 % vastaajista. Aiemmista sijoituksista saatuja voittoja sijoittaa vain 24,6 % vastaajista.

Kuva 4: Sijoitettava varallisuus

Mitä sijoitat?

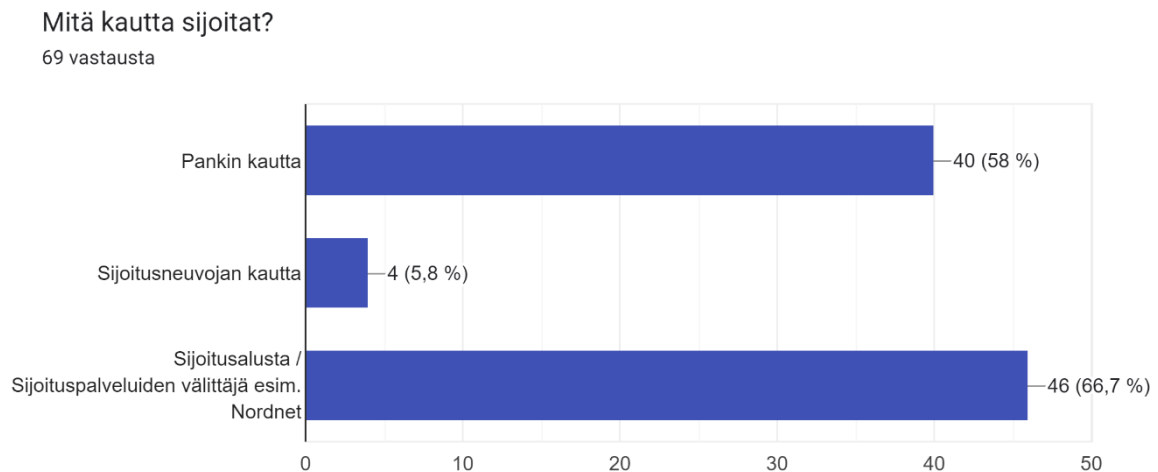
69 vastausta

Neljännessä kysymyksessä selvitettiin, mitä kautta vastaaja sijoittaa. Vastausvaihtoehdoiksi oli annettu pankin kautta, sijoitusneuvojan kautta ja sijoitusalan tai sijoituspalveluiden välittäjän kuten Nordnetin kautta. Sijoitusneuvoja on selvästi harvinaisempi väylä sijoittaa,

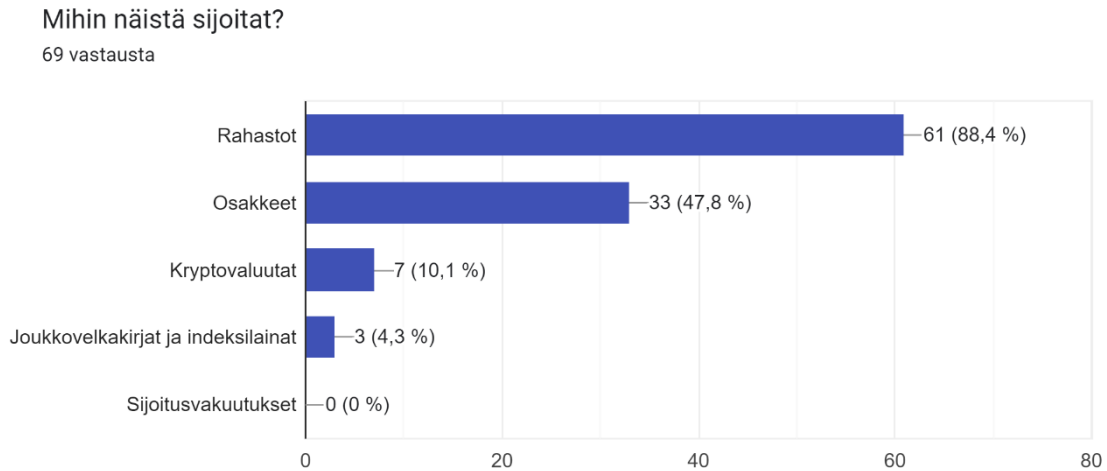
sillä vastaajista vain 5,8 % kertoi sijoittavansa sijoitusneuvojan kautta. Pankin kautta kertoi sijoittavansa 58 % vastaajista ja enemmistö eli 66,7 % vastanneista sijoittaa sijoitusalan tai sijoituspalveluiden välittäjän kautta.

Kuva 5: Mitä kautta vastaajat sijoittavat

Kuvassa 6 on nähtävissä tulokset siitä, mihin kohteisiin vastaajat sijoittavat. Vaihtoehtoina tässä kysymyksessä on rahastot, osakkeet, kryptovaluutat, joukkovelkakirjat ja indeksilainat sekä sijoitusvakuutukset. Selvästi suosituin sijoituskohde on rahastot, joihin sijoittaa 88,4 % vastaajista. Rahastojen jälkeen suosituin kohde on osakkeet, sillä 47,8 % kertoi sijoittavansa niihin. Kryptovaluuttoihin sijoittaa 10,1 % ja joukkovelkakirjoihin ja indeksilainoihin 4,3 % vastaajista. Kukaan vastaajista ei kertonut sijoittavansa sijoitusvakuutuksiin.

Kuva 6: Mihin kohteisiin sijoitetaan

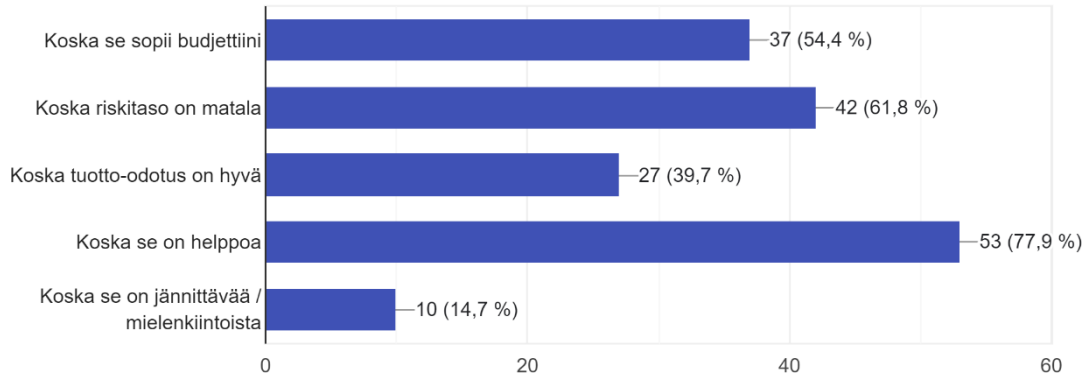

Jatkokysymyksenä edelliseen haluttiin selvittää, miksi vastaaja sijoittaa juuri tiettyihin sijoituskohteisiin. Helppous nousi tärkeimmäksi syyksi ja jopa 77,9 % vastaajista kertoi sijoittavansa tiettyyn kohteeseen, koska se on helppoa. Myös matala riskitaso ja budjettiin sopiminen nousivat esille, sillä 61,8 % ja 54,4 % vastaajista valitsivat nämä sijoituskohteen valintaan vaikuttavaksi tekijöiksi. Hyvän tuotto-odotuksen valitsi 39,7 % vastaajista. Vähiten kannatusta sai sijoituskohteen mielenkiintoisuus tai jännittävyys, sillä vain 14,7 % kertoi sen vaikuttavan sijoituskohteen valintaan.

Kuva 7: Syitä sijoituskohteen valinnalle

Miksi sijoitat juuri näihin kohteisiin?

68 vastausta

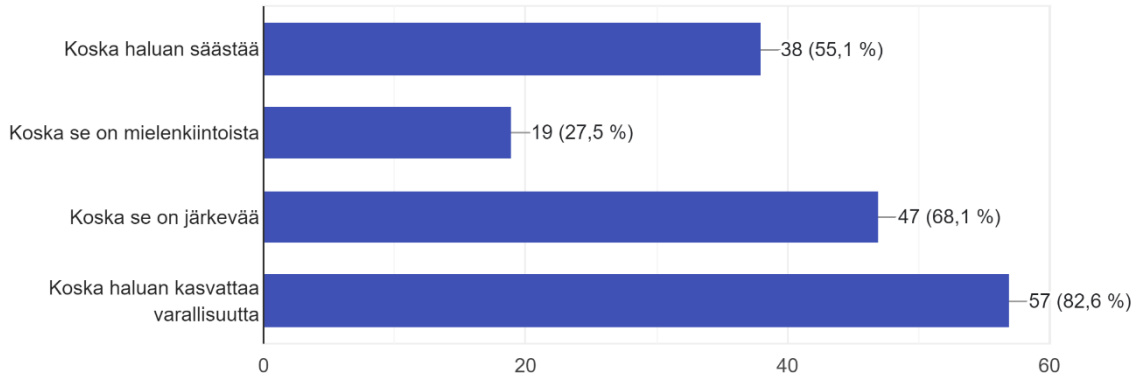

Seitsemännessä kysymyksessä selvitettiin syitä sille, miksi ylipäätään sijoitetaan. Halu kasvattaa varallisuutta nousi vastaajien kesken suurimmaksi syyksi sijoittaa ja sen valitsi jopa 82,6 %. Järkevyyden valitsi 68,1 % ja halun säästää 55,1 % vastaajista. Myös tässä kysymyksessä mielenkiintoisuus sai vähiten kannatusta, sillä 27,5 % valitsi sen syyksi sijoittaa.

Kuva 8: Syitä sijoittamiselle

Miksi sijoitat?

69 vastausta

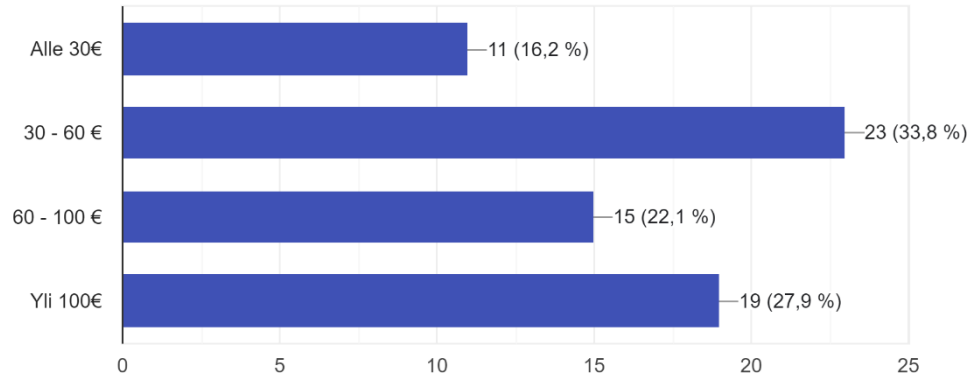

Nuorten sijoitustottumuksia koskien haluttiin vielä selvittää, kuinka paljon rahaa sijoittamiseen laitetaan kuukauden aikana. Vastaajien kesken yleisin sijoitettava summa kuukaudessa on 30–60 €, sillä 33,8 % kertoi sijoittavansa keskimäärin sen verran. Vastaajista 27,9 % kertoi sijoittavansa yli 100 € ja 22,1 % kertoi sijoittavansa 60–100 € kuukaudessa. Alle 30 € kuukaudessa kertoi sijoittavansa 16,2 % vastaajista.

Kuva 9: Kuinka paljon sijoitetaan kuukaudessa

Kuinka paljon sijoitat keskimäärin kuukaudessa?

68 vastausta

5.2 Kiinnostus vastuullisesta sijoittamisesta

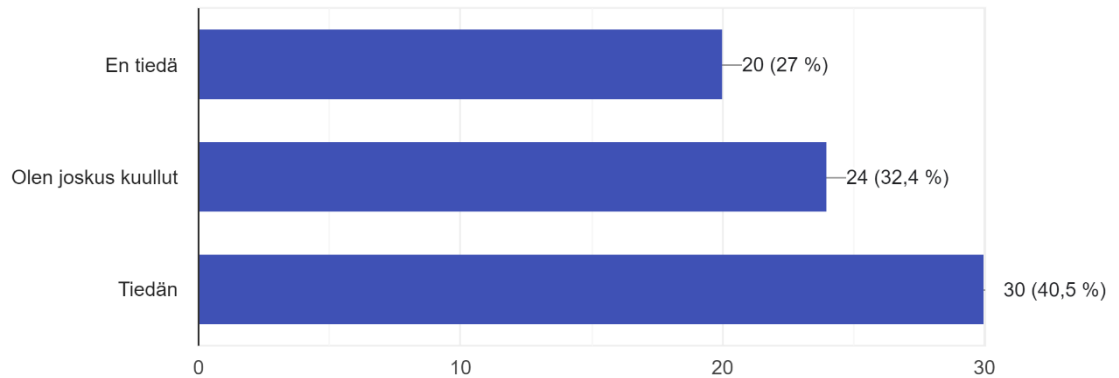
Kyselytutkimuksen kaksi viimeistä kysymystä koskivat vastuullista sijoittamista.

Ensimmäisenä vastaajilta kysyttiin tietävätkö he mitä vastuullinen sijoittaminen ja ESG-tekijät tarkoittavat. Vastaajista 40,5 % kertoi tietävänsä mitä nämä tarkoittavat. 32,4 % oli joskus kuullut näistä termeistä ja 27 % ei tiennyt mitä vastuullinen sijoittaminen ja ESG-tekijät tarkoittavat.

Kuva 10: Vastuullisen sijoittamisen ja ESG-tekijöiden ymmärtäminen

Tiedätkö mitä tarkoittaa vastuullinen sijoittaminen ja ESG-tekijät?

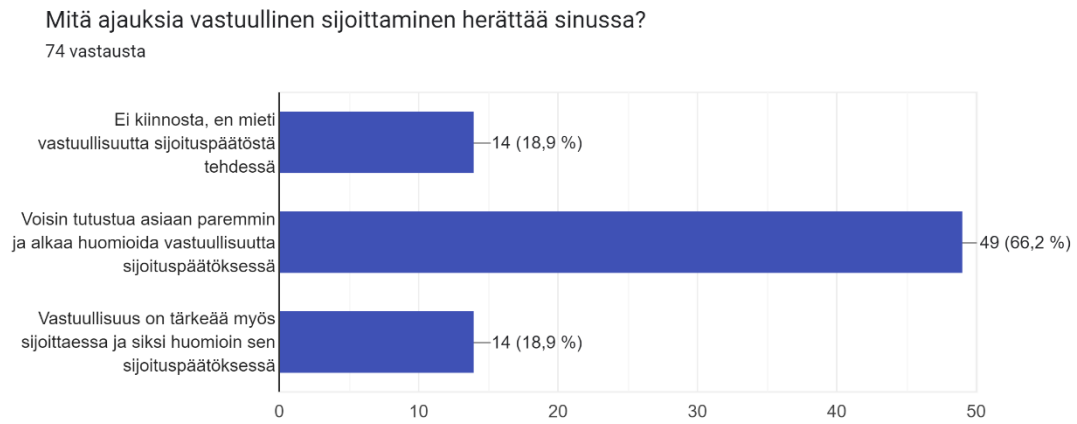
74 vastausta

Viimeisenä haluttiin kysyä, mitä ajatuksia vastuullinen sijoittaminen herättää vastaajissa.

Heistä 18,9 % ei ole kiinnostunut vastuullisesta sijoittamisesta eikä aio huomioida sitä omissa sijoituspäätöksissään. Suurin osa eli 66,2 % vastaajista voisi tutustua aiheeseen paremmin ja huomioida vastuullisuuden tulevaisuuden sijoituspäätöksissä. Vastaajista 18,9 % kertoi vastuullisuuden olevan heille tärkeää myös sijoittaessa, ja he huomioivat tämän myös sijoituspäätöstä tehdessään.

Kuva 11: Vastaaajien ajatuksia vastuullisesta sijoittamisesta

6 Johtopäätökset

Tämän tutkimuksen pohjalta voidaan päätellä, että suuri osa nuorista sijoittaa tai on kiinnostuneita sijoittamisesta. Vain 10,8 % vastaajista ei sijoita, eikä ole myöskään kiinnostunut aiheesta. Tutkimuksen nimi ja aihe voi kuitenkin vaikuttaa siihen, miksi vain hyvin pieni osa vastaajista ei vielä sijoita eikä myöskään ole kiinnostunut aiheesta. Jos aihe ei kiinnosta, on saatettu ajatella, että ei ole mitään annettavaa sijoittamista koskevaan tutkimukseen. Suuri nuorien sijoittajien määrä kuitenkin tukee aikaisempia tutkimustuloksia, joiden mukaan sijoittaminen kiinnostaa nuoria ja nuorten sijoittajien määrä on kasvussa. (Danske Bank, 2022)

Sijoitettava varallisuus on tulosten mukaan pitkälti sellaista mitä nuorilta voidaan odottaa. Aiemmista sijoituksista saatuja voittoja sijoitetaan vähän, sillä nuoret eivät iän puolesta ole vielä ehtineet saada suuria voittoja sijoituksista. Palkkatuloja ja opintolainaa sijoitetaan eniten, sillä suurin osa nuorista on työssäkäyviä tai opiskelijoita.

Pankit ja sijoituspalveluiden välittäjät ovat tutkimustulosten mukaan suosituin reitti sijoittaa. Nuoret ovat tottuneet hoitamaan asioita sähköisesti, jonka vuoksi on luontevaa, että myös sijoittaminen hoidetaan puhelimen tai tietokoneen välityksellä. Sijoitusneuvojan kautta sijoittaa vain muutama vastaaja. Koska kaikki tieto on nykyään helposti saatavilla netissä, on mahdollista, ettei kaivata enää ulkopuolisen neuvoja. Sijoitusneuvojat veloittavat myös maksun tarjoamistaan palveluista. Monella nuorella ei välttämättä ole varaa tähän tai ei haluta maksaa tiedosta, jonka voi löytää ilmaiseksi netistä.

Rahastot ja osakkeet ovat selvästi suosituimmat sijoituskohteet tutkimukseen vastanneiden nuorten keskuudessa. Kun kysyttiin syitä sijoituskohteen valinnalle, nousi helppous päällimmäisenä esille. Tästä voidaan päätellä, että rahastot ja osakkeet koetaan helpoiksi sijoituskohteiksi ja siksi moni nuori haluaa sijoittaa niihin. Myös matala riskitaso nousi tärkeäksi syyksi sijoituskohteen valinnassa. Tämä voi johtua siitä, että nuorilla ei ole vielä isoa varallisuutta, jonka vuoksi ei haluta ottaa isoja riskejä. Esimerkiksi kryptovaluutat tunnetaan monimutkaisempana, suuren riskin sijoituskohteena ja tutkimustulosten mukaan niihin sijoittaakin vain pieni osa vastaajista.

Tutkimuksen mukaan halu vaurastua on suurin syy sijoittaa. Moni nuori opiskelee tai on vasta siirtynyt työelämään, mikä myös näkyy elintasossa. On varmasti täysin todenmukaista todeta, että moni nuori sijoittaa, koska haluaa kasvattaa omaa varallisuuttaan. Sijoittamisen mielenkiintoisuus sai vähiten kannatusta, sillä myös halu säästää ja sijoittamisen järkevyyden nousivat suosituimmiksi syiksi sijoittaa. Tämän perusteella voidaan todeta, että sijoittaminen koetaan enemmänkin järkevänä säästämisenä tai varallisuuden kasvattamisena kuin mielenkiintoisena harrastuksena. Tämä ajatus heijastuu vahvasti myös sijoitettaviin summiin.

Sijoitettavissa summissa ilmeni hajontaa. Suurin osa vastaajista kertoi sijoittavansa 30–60 €, mitä voidaan vielä pitää kohtuullisena summana nuoren kuukausibudjetista. Jopa 27,9 % vastaajista kertoi kuitenkin sijoittavansa yli 100 € kuukaudessa. Summana tämä kuulostaa suurelta ja voi kertoa siitä, että nuoret ovat valmiita priorisoimaan sijoituksiaan, sillä uskovat sen lisäävän varallisuutta pitkällä tähtäimellä. Sijoittaminen koetaan hyvänä ja järkevänä toimena oman tulevaisuuden turvaamiseksi ja siksi ollaan valmiita laittamaan isojakin summia sijoituksiin. Nuoren elämäntilanteella on suuri vaikutus siihen, millaisia summia on mahdollista sijoittaa. Työssäkäyvillä nuorilla tilanne on varmasti parempi kuin nuorilla, jotka vielä opiskelevat.

Suurin osa vastaajista tietää mitä vastuullinen sijoittaminen, ja ESG-tekijät tarkoittavat tai he ovat ainakin joskus kuulleet niistä. Kuitenkin 27 % vastaajista ei tiedä mitä näillä termeillä tarkoitetaan. Tämä on prosenttina yllättävän korkea, sillä vastuullinen sijoittaminen on ollut viime aikoina paljon pinnalla ja jokaisen sijoittajan tulisi tietää ainakin jotain aiheesta ihan jo omien sijoitustensa kannalta. Moni ei vielä huomioi vastuullista sijoittamista sijoituspäätöksessään, mutta suurin osa voisi tutustua asiaan paremmin ja huomioida vastuullisuuden myös sijoituspäätöstä tehdessä, mikä on positiivista. Kuitenkin osa vastaajista myönsi myös, että vastuullisuus ei kiinnosta heitä, eivätkä he aio kiinnittää asiaan huomiota. Vaikka kuinka tärkeäksi vastuullisuus nousee tässä maailmassa, löytyy varmasti aina ihmisiä, jotka eivät aio tästä välittää. On siis täysin luonnollista, että myös tästä kyselystä löytyi joukko, joka ajattelee näin.

Tämän kyselytutkimuksen avulla saatiin vastaukset tutkimuskysymyksiin. Tulosten perusteella nuorten tämänhetkiset sijoitustottumukset ovat keskenään melko samanlaisia.

Sijoittaminen selvästi kiinnostaa suurinta osaa nuorista ja moni on jo nuoresta iästä huolimatta aloittanut sijoittamisen. Sijoittamista pidetään järkevänä säästökeinona, jonka avulla on mahdollista kasvattaa omaa varallisuutta. Tästä syystä ollaan myös valmiita sijoittamaan isojakin summia. Rahastot ja osakkeet ovat suosituimmat sijoituskohteet niiden helppouden ja suhteellisen matalan riskitason vuoksi. Sijoitettava varallisuus koostuu nuorille luonnollisista tuloista eli palkasta tai opintolainasta.

Tuloksista voidaan päätellä, että suuri osa nuorista suhtautuu vastuulliseen sijoittamiseen ja ESG-tekijöihin mielenkiinnolla. Mukaan mahtuu myös jonkin verran välinpitämättömyyttä. Vastuullinen sijoittaminen ja ESG-tekijät eivät vielä näy monen sijoitustottumuksissa, vaikka termit ovatkin tuttuja. Enemmistö kuitenkin pitää aihetta tärkeänä ja haluaisi tutustua siihen paremmin, jotta vastuullisuuden huomioiminen omissa sijoituspäätöksissä olisi helpompaa.

7 Pohdinta

Opinnäytetyön toteutus onnistui odotetusti. Ennen työn aloittamista luotiin opinnäytetyösuunnitelma, jonka pohjalta tutkimus tehtiin. Hyvin tehty suunnitelma auttoi työn toteutuksessa, sillä se muodosti selkeän ajatuksen opinnäytetyöstä. Suunnitelman noudattaminen auttoi myös silloin, kun eteneminen tuntui vaikealta. Opinnäytetyöprosessi opetti laatimaan suunnitelman ja noudattamaan sitä. Vaikka suunnitelmaa noudatettiin, ei kuitenkaan pelätty uusia ideoita ja näkökulmia. Opinnäytetyön tekeminen opetti paljon kvantitatiivisen tutkimuksen ja kyselylomakkeen tekemisestä. Myös tiedonhakuaidot paranivat opinnäytetyöprosessin myötä. Opinnäytetyö opetti lisää sijoittamisesta, eri sijoitusinstrumenteista sekä vastuullisesta sijoittamisesta ja sen merkityksestä.

Tutkimus saatiin toteutettua aikataulun mukaisesti ja vastauksia kertyi alkuperäisen tavoitemäärän verran. Tutkimuksen avulla saatiin vastaukset asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Tutkimustulokset ovat pitkälti samankaltaisia muiden aihetta koskevien tutkimusten kanssa. Rahastot ja osakkeet ovat tutkimuksen mukaan suosituimmat sijoituskohteet nuorten keskuudessa. Samaan tulokseen päätyi Klarna, vuonna 2021 laaditussa kyselytutkimuksessa. (Klarna, 2021) Nordean kyselytutkimuksen mukaan, nuoret nostivat vastuullisuuden tärkeimmäksi sijoituskriteeriksi. (Nordea, 2018) Tämän tutkimuksen perusteella vastuullisuus koettiin myös tärkeäksi, mutta moni ei siitä huolimatta huomioi sitä sijoituspäätöksessään, ainakaan vielä. Osa oli myös sitä mieltä, etteivät he aio jatkossakaan huomioida vastuullisuutta omissa sijoituksissaan.

Tutkimukseen kertyi yhteensä 102 vastausta. Määränä tämä on hyvä, ottaen huomioon, että tutkimus on yksityishenkilön eikä esimerkiksi yrityksen kuten pankin toteuttama. Vastausten määrä ei kuitenkaan ole vielä riittävä tekemään yleistyksiä kaikkien suomalaisten nuorten sijoittamisesta tai kiinnostuksesta vastuulliseen sijoittamiseen. Tutkimustulokset toimivat suuntaa antavana tietona siitä, millaiset monen nuoren sijoitustottumukset ovat tällä hetkellä.

Työn luotettavuutta voidaan arvioida sen reliaabeliuuden eli toistettavuuden sekä validiuden eli pätevyyden perusteella. Työn toistettavuudella tarkoitetaan sen kykyä antaa vastauksia,

jotka eivät ole sattumanvaraisia. Toistettavuuden tasoa voidaan arvioida esimerkiksi vertaamalla työtä aikaisempiin tutkimustuloksiin tai toteuttamalla sama tutkimus uudestaan. Pätevydellä tarkoitetaan työn kykyä mitata juuri sitä mitä on tarkoitettu. Työn pätevyyttä voi horjuttaa esimerkiksi se, että vastaajat ymmärtävät kyselylomakkeen kysymykset väärin. Tutkija kuitenkin käsittelee vastauksia oman ajatusmallinsa mukaisesti, mikä vaikuttaa tutkimuksen pätevyyteen. (Hirsijärvi ym., 2005 s. 216–217)

Tämän opinnäytetyön tuloksia voidaan pitää reliabeleina, sillä ne kulkevat pitkälti samassa linjassa muiden aiheesta tehtyjen tutkimusten kanssa. Vaikka vastauksissa on myös hieman poikkeavuutta, ei se vielä tarkoita, etteikö tutkimus olisi luotettava. Opinnäytetyö tutki juuri sitä mitä pitikin ja löysi vastaukset tutkimuskysymyksiin. Kyselytutkimukseen vastaamista ei valvota ja on aina mahdollista, että vastaaja ymmärtää kysymyksen eri tavalla kuin tutkija. Ei myöskään voida varmistua ovatko kaikki vastaajat suhtautuneet kyselyyn vakavissaan ja vastanneet rehellisesti. On mahdollista, ettei vastaaja tunne kyselyn aihepiiriä yhtä hyvin kuin hän vastaustensa perusteella antaa ymmärtää. (Hirsijärvi ym., 2005 s. 184) Nämä seikat vaikuttavat tutkimuksen pätevyyteen. Kaikissa kyselytutkimuksissa on vaarana, että edellä mainitut seikat toteutuvat, minkä vuoksi tutkimuksen pätevyyttä ei voida pitää täydellisenä.

Vaikka työtä ei toteutettu suoraan millekään yritykselle, on tutkimuksesta silti hyötyä monelle. Esimerkiksi jos yritykset kuten pankit tai sijoituspalveluiden välittäjät haluavat kehittää palveluitaan nuorille sopivammiksi ja houkuttelevammiksi, tarjoaa tutkimustulokset suuntaa antavaa dataa nuorten sijoitustottumuksista ja kiinnostuksesta vastuulliseen sijoittamiseen. Lisäksi tutkimustuloksia voi hyödyntää kuka vain, joka syystä tai toisesta etsii tietoa aiheesta.

Lähteet

- Dasnke Bank. (2.12.2022). *Kyselytutkimus: Jo lähes puolet nuorista sijoittaa osakkeisiin ja arvopapereihin – usko lottoamiseen horjuu*. Noudettu osoitteesta <https://danskebank.com/fi/uutiset/uutisarkisto/press-releases/2022/02122022>
- Finanssialalle. (n.d.). *Joukkovelkakirja- ja indeksilainat*. Noudettu osoitteesta <https://www.finanssialalle.fi/opintomateriaalit/finanssialan-perusteet/saastaminen-ja-sijoittaminen/eri-sijoitusmuodot/joukkovelkakirja-ja-indeksilainat.html>
- Finanssiala RY. (2020). *Vastuullinen sijoittaminen, Norstatin kyselytutkimus tuhannelle suomalaiselle*. Noudettu osoitteesta <https://www.sttinfo.fi/data/attachments/00502/5996540e-48c8-4157-93d2-7760395d317d.pdf>
- Fine. (2022). *Säästäminen ja sijoittaminen*. Noudettu osoitteesta <https://www.fine.fi/naissa-asioissa-autamme/saastaminen-ja-sijoittaminen/tavallisimmat-sijoitustuotteet.html>
- Handelsbanken. (n.d.). *Korkorahastot*. Noudettu osoitteesta <https://www.handelsbanken.fi/fi/henkiloasiakkaat/saasta-ja-sijoita/rahastot/rahastosaastamisen-abc/korkorahastot>
- Handelsbanken. (n.d.). *Osakerahastot*. Noudettu osoitteesta <https://www.handelsbanken.fi/fi/henkiloasiakkaat/saasta-ja-sijoita/rahastot/rahastosaastamisen-abc/osakerahastot>
- Hirsijärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2005). *Tutki ja Kirjoita*. Kustannusyhtiö Tammi.
- Hyrskel, A., Lönnroth, M., Savilaakso, A. & Sievänen, R. (2020). *Vastuullinen sijoittaja*. Kauppakamari.
- Kallunki, J.-P., Martikainen, M. & Niemelä, J. (2019). *Ammattimainen Sijoittaminen*. Alma Talent.
- Katzeff, P. (22.6.2023). *Environmental, Social and Governance: What is ESG investing?*. Forbes Advisor. <https://www.forbes.com/advisor/investing/esg-investing/>
- Klarna. (5. 7.2021). *Kansainvälinen tutkimus: suomalaiset nuoret kiinnostuivat henkilökohtaisesta taloudesta ja kryptovaluutoista*. Noudettu osoitteesta <https://www.klarna.com/international/press/kansainvalinen-tutkimus-suomalaiset-nuoret-kiinnostuivat-henkilokohtaisesta-taloudesta-ja-kryptovaluutoista/>

- Kryptovaluutta.fi. (n.d.). *Tietopaketti Kryptovaluutoista*. Noudettu osoitteesta <https://www.kryptovaluutta.fi/>
- Kurittu, K. (2021). *Sijoita rahasi vastuullisesti*. Alma Talent.
- Leiwo, H. (9.1.2021). *Nuorten sijoittamisbuumi on kovempi kuin ehkä koskaan ennen – professori kiittää somea: "Säästäminen ja sijoittaminen on yhteiskunnallisesti hyväksyttävää"*. Noudettu osoitteesta <https://yle.fi/a/3-11777923>
- Leskinen, M. (30.10.2020). *Vastuullinen sijoittaminen on nyt valtavirtaa*. Noudettu osoitteesta <https://www.finanssiala.fi/kolumni/vastuullinen-sijoittaminen-on-nyt-valtavirtaa/>
- LähiTapiola. (2023). *Sijoitusvakuutus tarjoaa kattavaa varainhoitoa ja suuren sijoittajan etuja*. Noudettu osoitteesta <https://www.lahitapiola.fi/henkilo/sijoitukset-ja-varainhoito/sijoitusvakuutus>
- Mikkonen, H. (2021). *Nuoret ovat innostuneet sijoittamisesta - pitäisikö jo huolestua?* Säästöpankkiryhmä. Noudettu osoitteesta <https://www.saastopankki.fi/fi-fi/saastopankkiryhma/saastopankkikeskus/saastopankkiliitto/ajankohtaista/nuorten-sijoitusinto>
- Nordea. (22.11.2018). *Nordean kysely: Nuoret nostavat vastuullisuuden tärkeimmäksi sijoituskriteeriksi*. Noudettu osoitteesta <https://www.nordea.com/fi/media/2018-11-22/nordean-kysely-nuoret-nostavat-vastuullisuuden-tarkeimmaksi-sijoituskriteeriksi>
- Nordea. (12.10.2021). *Mikä on ESG?* Noudettu osoitteesta <https://www.nordea.com/fi/uutiset/mika-on-esg>
- Nordea. (2023). *Sijoitusvakuutukset ja vakuutussäästäminen*. Noudettu osoitteesta https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/vakuutussaastaminen/?WT.srch=1&mc_en=google&mc_cam=Generic%20+%20Investments%20+%20Insurance%20-%20Exact%20-%20Finland%20-%20PPC&mc_ag=Generic%20+%20Unit-based%20insurance%20-%20E
- Nordnet. (2023). *Indeksirahastot*. Noudettu osoitteesta <https://www.nordnet.fi/fi/markkina/rahastosijoittaminen/indeksirahastot>
- Nordnet. (2023). *Osakesäästötili*. Noudettu osoitteesta https://www.nordnet.fi/fi/palvelut/tilit/osakesaastotili?gclid=CjwKCAjwvrOpBhBdEiwAR58-3JO3IAFODSwnp5nrRc4qBN0kx6ldV1gajo1quxOCIXctsJ6EJaJgBoCxhsQAvD_BwE

- Osakesijoittaja.fi. (2023). *Kryptovaluutat 2023*. Noudettu osoitteesta
<https://osakesijoittaja.fi/kryptovaluutat/>
- Pantsu, P. (9.6.2023). *Näihin yhtiöihin nuoret sijoittavat - katso, miten mieltymykset poikkeavat koko kansan lempiosakkeista*. Yle. Noudettu osoitteesta
<https://yle.fi/a/74-20034621>
- Perälä, A. (2.2.2021). *Mitä vastuullisuus tarkoittaa sinulle?* Finanssiala. Noudettu osoitteesta
<https://www.finanssiala.fi/kolumni/mita-vastuullisuus-tarκοittaa-sinulle/>
- Pörssisäätiö.fi. (n.d.). *OSA 3: SUUNNITTELE SIOITUKSESI*. Noudettu osoitteesta
<https://www.porssisaatio.fi/sioituskoulu/sioitussuunnitelma/>
- Pörssisäätiö.fi. (n.d.). *OSA 4: HAJAUTTAMINEN – NÄIN ALENNAT SIOITTAMISEN RISKIÄ*.
 Noudettu osoitteesta <https://www.porssisaatio.fi/sioituskoulu/hajauttaminen/>
- Salkunrakentaja. (2020). *Finanssiala: Vastuullinen sioittamisen nousussa erityisesti nuorten ja ikäihmisten keskuudessa*. Noudettu osoitteesta
<https://www.salkunrakentaja.fi/2020/02/vastuullinen-sioittaminen-nousussa-erityisesti-nuoret-ja-ikaihmiset/>
- Sioittaja.fi. (n.d.). *Mikä on ETF?* Noudettu osoitteesta <https://www.sioittaja.fi/etf-sioittaminen/mika-on-etf/>
- Silvola, H. & Landau, T. (2019). *Vastuullisuudesta ylituottoa sioituksiin*. Alma Talent.
- Työ- ja elinkeinoministeriö. (n.d.). *Vastuullisuusraportoinnin ensiaskeleet: Tietopaketti pk-yrityksille*. Noudettu osoitteesta
https://tem.fi/documents/1410877/2864722/Yritysvastuun+raportoinnin+ensi+askel+eet_260917.docx
- Vehkalahti, K. (2008). *Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät*. Tammi.
- Vilka, H. (2005). *Tutki ja mittaa Määrällisen tutkimuksen perusteet*. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Liite 1. Kyselylomake: Tutkimus nuorten sijoittamisesta ja kiinnostuksesta vastuulliseen sijoittamiseen

Hei, olet vastaamassa tutkimuskyselyyn nuorten sijoittamisesta ja kiinnostuksesta vastuulliseen sijoittamiseen. Tutkimus on osa opinnäytetyötä, jonka tarkoituksena on tutkia nuorten tämänhetkisiä sijoitustottumuksia sekä kiinnostusta vastuullista sijoittamista kohtaan. Olen itse nuori opiskelija Hämeen ammattikorkeakoulusta ja olen huomannut, että sijoittaminen on ollut viime vuosina pinnalla etenkin nuorten keskuudessa. Myös aiemmat tutkimukset tukevat tätä ajatusta ja siksi haluankin tutkia nuorten sijoitustottumuksia tarkemmin. Vastuullisuus on jo vuosien ajan kasvussa ollut trendi, joka näyttää kiinnostavan etenkin nuoria. Terminä vastuullisuus on laaja ja asiayhteyden mukaan se voi tarkoittaa hieman eri asioita. Tässä tutkimuksessa vastuullisuus käsitetään ESG-tekijöiden avulla. Tiedätkö mitä se tarkoittaa? Siihen pääset vastaamaan tässä tutkimuksessa.

Tutkimus on tarkoitettu 18–25-vuotiaille nuorille ja se koostuu kymmenestä kysymyksestä. Vastaukset ovat täysin anonyymeja eikä sinulta kerätä iän lisäksi mitään henkilötietoja. Halutessasi voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

Kiitos vastanneille!

Tutkimuksen toteuttaja: Vilja Viitanen, Hämeen Ammattikorkeakoulu, Liiketalous

1. Mikä ikäinen olet?
 - a. 18–21-vuotias
 - b. 22–25-vuotias

2. Sijoitatko (Jos vastasit ”en” tai ”en vielä”, ei sinun enää tarvitse vastata muihin kysymyksiin. Voit päättää kyselyn sivun alareunan lähetä-painikkeesta).
 - a. En
 - b. En vielä, mutta olen kiinnostunut aiheesta
 - c. Kyllä

3. Mitä sijoitat?
 - a. Palkkatuloja
 - b. Omia säästöjä
 - c. Opintolainaa
 - d. Aiemmistä sijoituksista saatuja voittoja

4. Mitä kautta sijoitat?
 - a. Pankin kautta
 - b. Sijoitusneuvojan kautta
 - c. Sijoitusalusta / Sijoituspalveluidenvälittäjä esim. Nordnet

5. Mihin näistä sijoitat?
 - a. Rahastot
 - b. Osakkeet
 - c. Kryptovaluutat
 - d. Joukkovelkakirjat ja indeksilainat
 - e. Sijoitusvakuutukset

6. Miksi sijoitat juuri näihin kohteisiin?
 - a. Koska se sopii budjettiini
 - b. Koska riskitaso on matala
 - c. Koska tuotto-odotus on hyvä
 - d. Koska se on helppoa
 - e. Koska se on jännittävää / mielenkiintoista

7. Miksi sijoitat?
 - a. Koska haluan säästää
 - b. Koska se on mielenkiintoista
 - c. Koska se on järkevää
 - d. Koska haluan kasvattaa varallisuutta

8. Kuinka paljon sijoitat keskimäärin kuukaudessa?

- a. Alle 30 €
- b. 30–60 €
- c. 60–100 €
- d. Yli 100 €

9. Tiedätkö mitä tarkoittaa vastuullinen sijoittaminen ja ESG-tekijät?

- a. En tiedä
- b. Olen joskus kuullut
- c. Tiedän

10. Mitä ajatuksia vastuullinen sijoittaminen herättää sinussa?

- a. Ei kiinnosta, en mieti vastuullisuutta sijoituspäätöstä tehdessä
- b. Voisin tutustua asiaan paremmin ja alkaa huomioida vastuullisuutta sijoituspäätöksessä
- c. Vastuullisuus on tärkeää myös sijoittaessa ja siksi huomioin sen sijoituspäätöksessä

Liite 2. Opinnäytetyön aineistonhallintasuunnitelma Vilja Viitanen

1. Tutkimusaineiston tallennus ja säilytys

Tutkimuksen aineistonkeruumenetelmänä toimii kyselytutkimus, joka on luotu Google Forms-työkalulla. Tutkimus säilytetään Google Forms-työkalussa ja siihen pääse käsiksi vain tutkimuksen laatija omilla googletunnuksillaan. Google Drive tallentaa tutkimuksen pilvipalveluun automaattisesti jokaisen muutoksen sekä vastauksen jälkeen.

2. Henkilötietojen ja arkaluonteisten tietojen käsittely

Kyselytutkimus toteutetaan anonymisti eikä vastauksia ja vastaajia voida yhdistää toisiinsa. Kyselytutkimuksessa ei kerätä iän lisäksi lainkaan henkilötietoja eikä niitä täten käsitellä myöskään opinnäytetyössä. Tutkimuksessa kysytään ikää, jotta voidaan tietää, että vastaaja on kohderyhmää sekä saadaan selville vastanneiden ikäjakauma. Vastaajan henkilöllisyyttä ei voida jäljittää iän perusteella.

3. Opinnäytetyöaineiston omistajuus

Kyselytutkimuksen sekä sen tulokset omistaa Vilja Viitanen.

4. Opinnäytetyöaineiston jatkokäyttö työn valmistumisen jälkeen

Tutkimusaineistoa ei jatkokäytetä. Tutkimusaineistoa säilytetään vuoden ajan opinnäytetyön hyväksymispäivästä, jonka jälkeen aineisto hävitetään tietoturvasääntöjen mukaisesti. Kyselytutkimus säilytetään Google Forms-palvelussa Google Driveen tallennettuna ja valmis opinnäytetyö tallennetaan työn tekijän omalle tietokoneelle.